

Håndtering af kommunalt affald

Trods gradvis forbedring er der stadig udfordringer for EU's fremskridt mod cirkularitet

Indhold

Punkt

01-19 | **Hovedbudskaber**

01-04 | Hvorfor dette område er vigtigt

05-19 | Hvad vi konstaterede og anbefaler

20-107 | **Et nærmere blik på vores bemærkninger**

20-63 | **Kommissionen skærpede målene og andre retlige krav, men var langsom til at indlede traktatbrudsprocedurer vedrørende ikkeopfyldte affaldsmål**

25-35 | Kommissionen foreslog mål baseret på et solidt rationale

36-53 | Kommissionen skærpede gradvis lovkravene vedrørende kommunalt affald, men der er stadig udfordringer på genanvendelsesmarkedet

54-63 | Kommissionen fremsatte relevante henstillinger til medlemsstaterne, men dens håndhævelse vedrørende ikkeopfyldte affaldsmål var svækket af personalemangel og forsinkelser

64-100 | **De undersøgte medlemsstaters fremskridt er langsomme på grund af utilstrækkelig offentlig finansiering og underudnyttelse af økonomiske instrumenter**

70-79 | De undersøgte medlemsstaters nationale affaldshåndteringsplaner undervurderede infrastrukturbehovene og manglede oplysninger om den forventede disponible finansiering

80-85 | Trods fremskridt er graden af særskilt indsamling fortsat meget lav i tre af de fire undersøgte medlemsstater

86-100 | De undersøgte medlemsstater har gjort begrænsede fremskridt med hensyn til at anvende økonomiske instrumenter

101-107 | **De fleste af de undersøgte projekter var forsinket, og nogle havde omkostnings- og kapacitetsproblemer**

Bilag

Bilag I - Om revisionen

Bilag II - Medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde de tre hovedmål vedrørende kommunalt affald

Bilag III - De affaldsrelaterede datas sammenlignelighed

Bilag IV - EU-retsgrundlagets foranstaltninger vedrørende affaldsproduktion og særskilt affaldsindsamling

Bilag V - Nyttiggjorte genanvendelige materialer og deres salgspriser

Bilag VI - Finansiering under samhørighedspolitikken

Bilag VII - Affaldshåndtering: de vigtigste interessenter og finansielle strømme

Forkortelser

Glossar

Kommissionens svar

Tidslinje

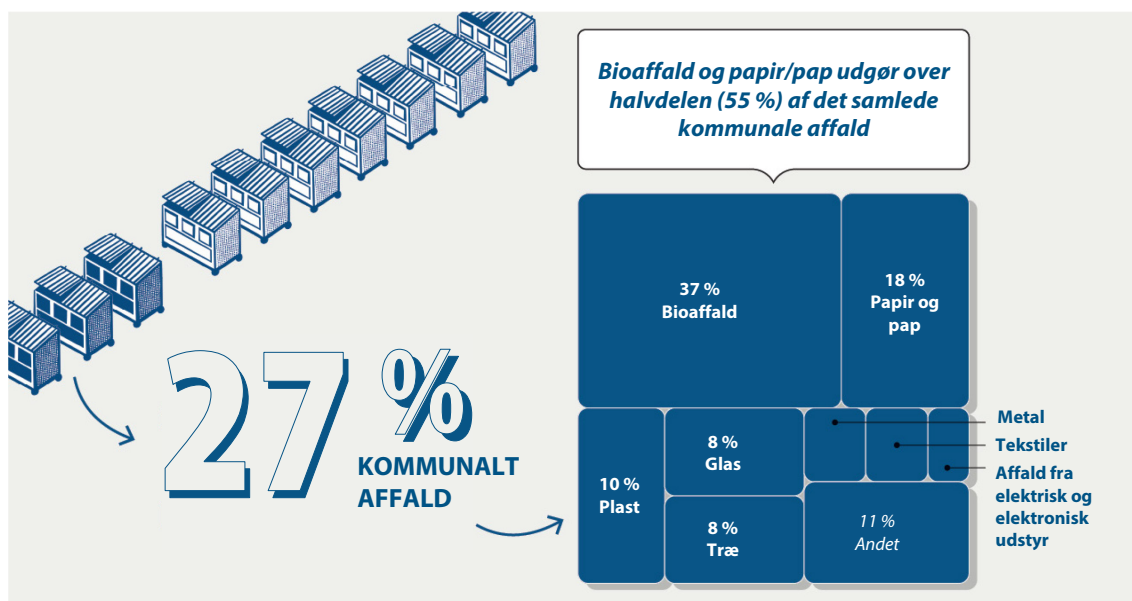
Revisionsholdet

Hovedbudskaber

Hvorfor dette område er vigtigt

- 01** Affald fra husholdninger og tilsvarende affald fra kontorer, butikker og andre kilder kaldes "kommunalt affald", og det udgør 27 % af det samlede affald, der produceres i EU. Det er en udfordring at håndtere kommunalt affald, fordi det har en bred sammensætning, befinder sig tæt på mennesker og påvirker miljøet og sundheden. En væsentlig andel af det kommunale affald er emballageaffald og bioaffald såsom bionedbrydeligt have- og parkaffald og mad- og køkkenaffald. Nærmere detaljer kan ses i [figur 1](#).

Figur 1 | Det kommunale affalds sammensætning (i vægtprocent)

Note: Procentsatserne er beregnet ud fra det samlede producerede affald, undtagen mineralaffald.

Kilde: Revisionsretten, baseret på [briefing 02/2022](#) og [datasæt](#) fra Det Europæiske Miljøagentur.

- 02** Effektiv håndtering af kommunalt affald kræver velorganiseret særskilt indsamling af forskellige materialer (f.eks. glas og papir/pap i særskilte beholdere), passende infrastruktur til sortering, behandling, forbrænding og/eller deponering og et rentabelt marked for genanvendte materialer. Borgeres og virksomheders aktive deltagelse i affaldssorteringen er afgørende for at opnå genanvendelige materialer af høj kvalitet.
- 03** EU's langsigtede mål er at omstille sig til en cirkulær økonomi, hvor affaldsproduktionen holdes på et minimum, og hvor uundgåeligt affald så vidt muligt anvendes som en ressource. Derfor fastsætter EU mål for medlemsstaterne med henblik på at sikre, at en bestemt andel af det kommunale affald bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt, og at en bestemt andel af emballageaffaldet bliver genanvendt. EU fastsætter også en grænse for, hvor meget kommunalt affald der må deponeres.
- 04** Vi forventer, at vores bemærkninger vil være nyttige for Kommissionen, når den reviderer nogle af målene vedrørende kommunalt affald. Formålet med vores revision var at vurdere de foranstaltninger, som Kommissionen og medlemsstaterne har truffet for at opfylde EU's målsætninger vedrørende kommunalt affald. Vi vurderede: i) om Kommissionens retlige initiativer og håndhævelsestiltag var hensigtsmæssige, ii) om de fire medlemsstater, som vi undersøgte (Grækenland, Polen, Portugal og Rumænien), havde gjort gode fremskridt med hensyn til at opfylde EU's affaldsmål og -målsætninger, og iii) om de 16 EU-medfinansierede projekter, som vi undersøgte i disse fire medlemsstater, var godt gennemført med hensyn til tid, omkostninger og kapacitet. Vores revision dækkede perioden 2014-2024. Yderligere baggrundsoplysninger og nærmere detaljer om revisionens omfang og revisionsmetoden kan findes i [bilag I](#).

Hvad vi konstaterede og anbefaler

- 05** Samlet set konkluderer vi, at Kommissionen har skærpet målene og andre retlige krav vedrørende håndtering af kommunalt affald, men at det for mange medlemsstater stadig er en udfordring at gøre fremskridt mod cirkularitet, hvilket hovedsagelig skyldes finansielle begrænsninger samt planlægnings- og gennemførelsessvagheder.

Kommissionen skærpede målene og andre retlige krav, men var langsom til at indlede traktatbrudsprocedurer vedrørende ikkeopfyldte affaldsmål

- 06** Siden den oprindelige fastlæggelse af EU's affaldspolitik i 1975 har lovgivningen gradvis flyttet fokus fra deponering - først til forbrænding og nyttiggørelse og derefter til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse. Målene for håndtering af kommunalt affald er blevet skærpet og øget i antal, navnlig ved 2018-ændringerne af tre nøgledirektiver: [affaldsrammedirektivet](#), [direktivet om emballage og emballageaffald](#), og [deponeringsdirektivet](#) (punkt [25](#) og [26](#)).
- 07** Nogle medlemsstater har gjort betydelige fremskridt med hensyn til at opfylde målene, andre har kun gjort moderate fremskridt, og nogle få har gjort ringe fremskridt eller slet ingen. Vi bemærker også, at affaldsproduktionen for det meste stadig vokser, når bruttonationalproduktet vokser, om end i reduceret omfang. En afkobling af disse to faktorer er det endelige formål med de foranstaltninger til affaldsforebyggelse, som medlemsstaterne skal gennemføre (punkt [27](#), [28](#) og [40](#)).
- 08** Det er vanskeligt at fastslå, om visse medlemsstaters vanskeligheder med at opfylde målene skyldes målenes antal og/eller ambitionsniveau, en mangel på virkningsfulde foranstaltninger fra medlemsstaternes side eller muligvis en kombination af begge dele (punkt [29](#)).
- 09** Den førnævnte ændring i affaldspolitikken fokus (punkt [06](#)) er også afspejlet i reglerne vedrørende samhørighedspolitikken fonde, som er en vigtig finansieringskilde for mindre udviklede medlemsstater og regioner. Finansieringsreglerne for perioden 2021-2027 udelukker de fleste investeringer i deponeringsanlæg og anlæg til behandling af restaffald, hvilket afspejler fokuseringen på affaldshierarkiets øvre trin såsom genbrug og genanvendelse (punkt [36](#)).

- 10** Ud over målene har EU-lovgivningen også gradvis skærpet andre retlige krav til medlemsstaterne vedrørende kommunalt affald (punkt [37-39](#) og [41-48](#)). Navnlig er det blevet fastsat:
- at de nationale og/eller regionale affaldshåndteringsplaner skal indeholde flere oplysninger (f.eks. en vurdering af de eksisterende affaldsindsamlingsordninger)
 - at det er en betingelse for godtgørelse af udgifter afholdt vedrørende projekter medfinansieret af samhørighedspolitikens fonde, at medlemsstaterne kan dokumentere, at de har ajourførte affaldshåndteringsplaner, som opfylder affaldsrammedirektivets krav
 - at der skal anvendes økonomiske instrumenter - f.eks. finansielle instrumenter - for at tilskynde til eller modvirke bestemte slags adfærd (f.eks. deponeringsafgifter eller returpantordninger)
 - at der skal foretages særskilt indsamling af stadig flere affaldsstrømme.
- 11** I de seneste fem år har Kommissionen desuden fremsat lovgivningsforslag med henblik på at adressere affaldsproblemet fra produktionssiden, dvs. med fokus på produktdesign. Der vil dog gå noget tid, før der foreligger konkrete resultater (punkt [49](#)).
- 12** Sikring af en levedygtig genanvendelsesindustri er en væsentlig udfordring på vejen mod en cirkulær økonomi. Genanvendelsesmålene kan kun nås, hvis der er anlagt genanvendelsesinfrastruktur, og hvis der findes anvendelsesmuligheder og et marked for genanvendte materialer. Nogle medlemsstater har imidlertid kun få genanvendelsesanlæg, og i andre medlemsstater er nogle anlæg - navnlig til genanvendelse af plast - lukningstruede, fordi omkostningerne stiger, fordi der mangler EU-efterspørgsel efter deres materialer, og fordi der bliver importeret billigere genanvendt og ubrugt plast fra lande uden for EU. Vi bemærker, at Kommissionen har meddelt, at den i 2026 vil vedtage en ny retsakt om cirkulær økonomi med det formål at adressere markeds- og efterspørgselsforhold (punkt [50-53](#)).

Anbefaling 1

Adressere udfordringer på genanvendelsesmarkedet

Kommissionen bør tage skridt til at gøre cirkulære praksis (såsom genanvendelse af materialer) mere rentable i EU, bl.a. ved at skabe et forretningsgrundlag for genanvendelsesvirksomheder. Med henblik herpå bør den kortlægge de udfordringer på efterspørgsels- og udbudssiden, der påvirker det indre marked for cirkulære produkter og sekundære råmaterialer.

Måldato for gennemførelse: 4. kvartal 2026.

- 13** Vi konstaterede, at Kommissionen brugte forskellige værktøjer til at overvåge og vurdere medlemsstaternes fremskridt, f.eks. rapporter om tidlig varsling, konsekvensanalyser og procedurer vedrørende "fremme af regeloverholdelse". Dette gjorde det muligt for Kommissionen at få en indgående forståelse af de centrale forhold og at fremsætte relevante henstillinger til medlemsstaterne. På grund af personalemangel havde Kommissionen dog:
- i over ti år ikke aflagt besøg i medlemsstaterne for at tilskynde dem til hurtigere overholdelse af EU-lovgivningen ("fremme af regeloverholdelse")
 - forsømt muligheden for at anmode om justeringer af de reviderede gennemførelsesplaner, som blev indsendt af de medlemsstater, der meddelte, at de ville udsætte opfyldelsen af visse mål. Dette skyldtes, at Kommissionen ikke var i stand til at gennemgå de reviderede planer inden for de fastsatte frister (punkt [56-58](#)).
- 14** Desuden havde Kommissionen indledt visse traktatbrudsprocedurer med betydelige forsinkelser - f.eks. indledte den først i juli 2024 procedurer vedrørende mål, der skulle være opfyldt i 2008. De samme procedurer vedrørte manglende opfyldelse af mål, der skulle være opfyldt i 2020 (punkt [59-63](#)).

Anbefaling 2

Gøre bedre brug af overvågnings- og håndhævelsesværktøjer

Kommissionen bør afsætte tilstrækkelige ressourcer med henblik på:

- a) at indlede traktatbrudsprocedurer rettidigt for at sikre en afskrækkende virkning og tilskynde til fremskridt. Det anerkendes, at Kommissionen har skønsbeføjelser til at afgøre, om og hvornår der skal indledes traktatbrudsprocedurer, men den bør basere sådanne afgørelser på materielle og indholdsrelaterede kriterier
- b) at aflægge besøg i medlemsstaterne - baseret på konklusionerne i rapporterne om tidlig varsling og/eller status for gennemførelsen af affaldshåndteringsplaner og affaldsforebyggelsesprogrammer - for at tilskynde dem til at gøre yderligere fremskridt med hensyn til at overholde EU-lovgivningen
- c) at foretage sine vurderinger inden for de frister, der er fastsat i EU-lovgivningen.

Måldato for gennemførelse: a) fra 1. kvartal af 2028 vedrørende 2025-målene; b) og c) 4. kvartal af 2026.

De undersøgte medlemsstaters fremskridt er langsomme på grund af utilstrækkelig offentlig finansiering og underudnyttelse af økonomiske instrumenter

- 15** Målene vedrørende kommunalt affald skal opfyldes på nationalt plan, men affaldspolitikken gennemføres på lokalt plan - for det meste af de enkelte kommuner. Dette udgør en ekstra udfordring med hensyn til at opfylde målene, især for medlemsstater som mangler administrativ kapacitet (punkt [67](#)).
- 16** Kommissionen konkluderede i sin [2023-rapport om tidlig varsling](#), hvor den vurderede medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde målene vedrørende kommunalt affald, at mange medlemsstater var i risiko for ikke at opfylde et eller flere af målene for 2025 og 2035. Hvad angår målet for genanvendelse af kommunalt affald vil kravet om at anvende en strengere rapporteringsmetode gøre opfyldelsen endnu vanskeligere for nogle medlemsstater (punkt [64-66](#)).

17 De fire medlemsstater, som vi reviderede, er blandt dem, der er i risiko for ikke at opfylde 2025-målet for genanvendelse af kommunalt affald og 2025-målet for genanvendelse af emballageaffald - med undtagelse af Portugal vedrørende det sidste mål. Det skyldes følgende forhold:

- De nationale affaldshåndteringsplaner undervurderede behovene for investeringer i infrastruktur (punkt [71](#) og [72](#)).
- Der manglede oplysninger om, hvordan og hvornår den nødvendige finansiering ville blive stillet til rådighed (punkt [73-75](#)).
- To af de fire medlemsstater havde ikke fuldt udnyttet de midler fra fondene under EU's samhørighedspolitik, som de havde adgang til (punkt [78](#))
- Trods fremskridt var graden af særskilt indsamling fortsat meget lav i tre af de fire medlemsstater (punkt [82-85](#))
- Medlemsstaterne havde gjort visse, om end uensartede, fremskridt med hensyn til at anvende økonomiske instrumenter, f.eks. ved at indføre returpantordninger, forhøje af deponeringsafgiften og fastsætte affaldsgebyrer baseret på "pay as you throw"-princippet (punkt [86-100](#)):
 - Deponeringsafgiften varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket kan medføre, at affald overføres mellem lande af økonomiske årsager.
 - De affaldsgebyrer, som borgerne skulle betale, dækkede ikke alle affaldshåndteringsomkostningerne og var sjældent beregnet efter det producerede affalds vægt eller volumen.

18 Kommissionen havde fremsat henstillinger til medlemsstaterne vedrørende mange af disse forhold på baggrund af 2018- eller 2023-rapporten om tidlig varsling eller begge (punkt [82](#), [86](#), [97](#), [98](#) og [100](#)).

Anbefaling 3

Vurdere gennemførligheden af at harmonisere deponerings- og forbrændingsafgifter på EU-plan

Kommissionen bør vurdere omkostningerne og fordelene ved at indføre og/eller harmonisere passende deponerings- og forbrændingsafgifter i hele EU samt gennemførligheden af dette.

Måldato for gennemførelse: 4. kvartal 2026.

De fleste af de undersøgte projekter var forsinket, og nogle havde omkostnings- og kapacitetsproblemer

19 Med hensyn til vores stikprøve på 16 projekter, der blev medfinansieret under samhørighedspolitikken, konstaterede vi:

- at 13 (80 %) havde store forsinkelser, hvilket i nogle tilfælde betød, at anlæg og ubrugt udstyr var begyndt at forfalde
- at fire (25 %) havde omkostningsstigninger på over 20 %
- at tre (30 %) af de ti projekter, der havde været i drift længe nok til, at deres kapacitetsudnyttelse kunne vurderes, ikke kørte med fuld kapacitet, og at to (20 %) af de ti projekter ikke havde tilstrækkelig kapacitet
- at der vedrørende fem (63 %) af de otte projekter, der omfattede investeringer i deponeringsanlæg, var foretaget tilstrækkelige hensættelser til dækning af nedluknings- og efterbehandlingsomkostninger i en periode på mindst 30 år (punkt [102-107](#)).

Et nærmere blik på vores bemærkninger

Kommissionen skærpede målene og andre retlige krav, men var langsom til at indlede traktatbrudsprocedurer vedrørende ikkeopfyldte affaldsmål

- 20** Siden 1975 har Kommissionen truffet foranstaltninger vedrørende nationale og kommunale myndigheders indsamling og behandling af affald. Den har stillet EU-midler til rådighed, navnlig for mindre udviklede medlemsstater og regioner, og indført lovgivning på området. Bl.a. har den udstukket en EU-kurs ved at fastsætte mål. Mål bør baseres på evidensbaserede vurderinger og solide antagelser, og de bør være ambitiøse, men realistiske.
- 21** De aktuelle mål er fastsat i affaldsrammedirektivet¹ og direktivet om emballage og emballageaffald² ("emballagedirektivet"), som begge er blevet ændret flere gange (*figur 2*).

¹ Direktiv 2008/98/EF.

² Direktiv 94/62/EF.

Figur 2 | Mål fastsat i affaldsrammedirektivet og emballagedirektivet

	Emballage- direktiverne fra 1994 og 2004	Emballage- direktivet fra 2004	Affaldsram- medirektivet fra 2008	Affaldsrammedirektivet og emballagedirektivet fra 2018		Affaldsram- medirektivet fra 2018
	Senest ved udgangen af juni 2001	Senest ved udgangen af 2008	Senest ved udgangen af 2020	Senest ved udgangen af 2025	Senest ved udgangen af 2030	Senest ved udgangen af 2035
Emballage nyttiggjort eller forbrændt med energigenvinding (vægtprocent)	 50 % (minimum) til 65 % (maksimum)	 60 % (minimum)				
Kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt (vægtprocent)			 50 %* (minimum)	 55 % (minimum)	 60 % (minimum)	 65 % (minimum)
Genanvendt emballageaffald (vægtprocent)	 25 % (minimum) til 45 % (maksimum)	 55 % (minimum) til 80 % (maksimum)		 65 % (minimum)	 70 % (minimum)	

Materialespecifikke genanvendelsesmål (vægtprocent):

Plast		 22,5 % (minimum)		 50 % (minimum)	 55 % (minimum)	
Træ		 15 % (minimum)		 25 % (minimum)	 30 % (minimum)	
Jernholdige metaller		 50 %** (minimum)		 70 % (minimum)	 80 % (minimum)	
Aluminium (ikkejernholdigt metal)				 50 % (minimum)	 60 % (minimum)	
Glas		 60 % (minimum)		 70 % (minimum)	 75 % (minimum)	
Papir og pap		 60 % (minimum)		 75 % (minimum)	 85 % (minimum)	

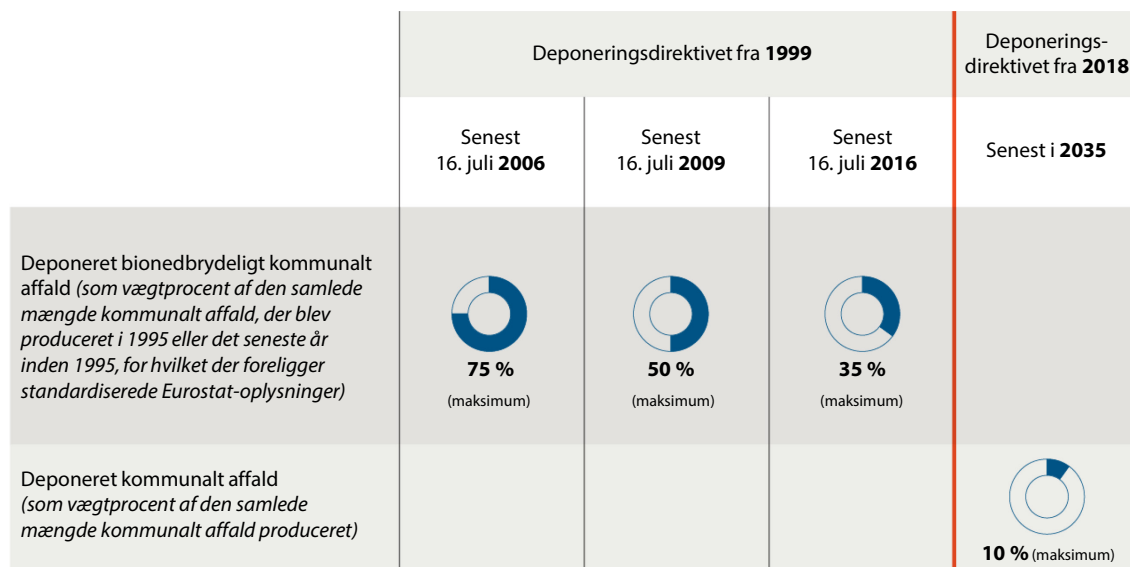
* 2020-målet vedrørte kun genanvendelse af papir, metal, plast og glas, mens de senere mål (for 2025, 2030 og 2035) vedrører alt kommunalt affald.

** 2008-målet vedrørte alt metal, mens de senere mål (for 2025 og 2030) er særskilte mål fastsat vedrørende jernholdige metaller og aluminium.

Kilde: Revisionsretten, baseret på affaldsrammedirektivet og emballagedirektivet.

22 Målene i deponeringsdirektivet³ vises i *figur 3*.

Figur 3 | Mål fastsat i deponeringsdirektivet

Kilde: Revisionsretten, baseret på deponeringsdirektivet.

23 Kommissionen er ansvarlig for at anvende, gennemføre og håndhæve EU-retten effektivt⁴. Med henblik herpå bør Kommissionen nøje overvåge, hvordan love vedtages og anvendes af medlemsstaterne, håndtere eventuelle problemer for at afhjælpe mulige traktatbrud og indlede passende traktatbrudsprocedurer, når det er nødvendigt.

24 Vi vurderede, om Kommissionens retlige initiativer og håndhævelsestiltag var hensigtsmæssige, nærmere bestemt:

- om Kommissionen havde foreslået mål baseret på et solidt rationale
- om retsakterne indeholdt passende bestemmelser, som skulle tilskynde medlemsstaterne til at opfylde EU-målene og -målsætningerne
- om Kommissionen havde et effektivt håndhævelsessystem.

³ Direktiv 1999/31/EF.

⁴ Kommissionens meddelelse 2017/C 18/02.

Kommissionen foreslog mål baseret på et solidt rationale

- 25** De første EU-mål blev fastsat i 1994 i emballagedirektivet og vedrørte emballageaffald. I 1999 fulgte deponeringsdirektivet, som fastsatte reduktionsmål for mængden af deponeret bionedbrydeligt affald. Med tiden har EU-lovgivningen gradvis flyttet fokus fra deponering af affald - først til forbrænding og nyttiggørelse og derefter til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse. Desuden er den blevet udvidet fra kun at omfatte emballageaffald til også at omfatte andre affaldsstrømme, herunder kommunalt affald (dvs. affald fra husholdninger og lignende kilder). I dette afsnit beskriver vi, hvordan Kommissionen baserede sine foranstaltninger på solide analyser.
- 26** Navnlig indebar 2018-revisionerne af affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet og deponeringsdirektivet betydelige forbedringer (jf. de sidste tre kolonner i [figur 2](#) og sidste kolonne i [figur 3](#)):
- Kommissionen indledte revisionsprocessen ved at fremsætte lovgivningsforslag om ændring af disse tre direktiver i 2014. Dens forslag stemte i store træk overens med den udførte konsekvensanalyse, som byggede på en undersøgelse, den selv havde bestilt. Konsekvensanalysens konklusion var, at forslagenes mål var realistiske.
 - Efter de indledende drøftelser om Kommissionens forslag opfordrede Rådet⁵ imidlertid til, at der blev fastsat realistiske og opnåelige mål under hensyntagen til særlige forhold i medlemsstaterne, navnlig deres forskellige præstationsniveau.
 - Kommissionen trak derfor sine oprindelige forslag tilbage og fremsatte i slutningen af 2015 reviderede forslag baseret på en ajourført konsekvensanalyse. Generelt foreslog den mindre ambitiøse mål og længere frister. Under lovgivningsprocessen blev ambitionerne sænket yderligere, men målene var stadig mere krævende end målene i de direktiver, der var gældende før 2018 ([tabel 1](#)).

⁵ Pressemeddelelse, [14510/14](#).

Tabel 1 | Foreslåede og vedtagne mål (i %)

Mål	Frist	1. kommissions- forslag	2. kommissions- forslag	Direktiver vedtaget i 2018
Deponeret kommunalt affald: mindre ambitiøst mål og længere frist	2020	25		
	2025			
	2030	5	10	
	2035			10
Kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt: mindre ambitiøst mål og længere frist	2020	50		
	2025		60	55
	2030	70	65	60
	2035			65
Genanvendt emballageaffald: mindre ambitiøst mål	2020	60	65	50
	2025	70		65
	2030	80	70	70

27 I 2014, hvor den første konsekvensanalyse blev fremlagt, opfyldte størstedelen (79 %) af medlemsstaterne emballagedirektivets 2008-mål ("genanvendt emballageaffald"). Regionsudvalget bemærkede i sin udtalelse om Kommissionens 2014-forslag, at "de gode resultater i nogle medlemsstater viser, at det er muligt at opfylde eller nærme sig ambitiøse mål, hvis de rigtige rammevilkår er til stede, og hvis der udvikles den nødvendige administrative kapacitet, hvor en sådan endnu ikke er til stede"⁶. Grundet antallet af mål er medlemsstaterne ganske rigtigt nødt til at have effektive organisatoriske strukturer og tilstrækkelige finansielle ressourcer. Vores analyse af fremskridtene i perioden fra 2010 til 2022 (*bilag II*) bekræfter Regionsudvalgets bemærkning om, at det er muligt at opfylde eller nærme sig ambitiøse mål:

- Nogle medlemsstater havde gjort betydelige fremskridt, mens andre havde gjort moderate fremskridt, og nogle få havde gjort ringe fremskridt eller slet ingen.
- Grækenland, Cypern, Malta og Rumænien var blandt dem, der haltede bagefter med hensyn til de fleste af målene (for "deponeret kommunalt affald", "kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt" og "genanvendt emballageaffald"). I Grækenland og Rumænien konstaterede vi, at der var forsinkelser i projektgennemførelsen og generelle forsinkelser i gennemførelsen af foranstaltninger vedrørende håndtering af affald (punkt *70-78* og *102-107*).

⁶ Udtalelse [2015/C 140/08](#).

- 28** Kommissionen konkluderede i den konsekvensanalyse⁷, der ledsagede dens 2022-forslag til ændring af emballagedirektivet, at de foranstaltninger, som medlemsstaterne havde truffet på grundlag af forskellige direktiver, ikke var tilstrækkelige til at sikre opfyldelse af alle de specifikke genanvendelsesmål i emballagedirektivet, men at der var betydeligt potentiale for at forbedre genanvendelsen af emballageaffald, selv i de medlemsstater, der forventes at opfylde i det mindste nogle af de fastsatte genanvendelsesmål. Kommissionen foreslog derfor at omdanne direktivet til en forordning. Forordningen om emballage og emballageaffald⁸ ("emballageforordningen") blev vedtaget i 2025.
- 29** Det er vanskeligt at fastslå, om visse medlemsstaters vanskeligheder med at opfylde målene skyldes målenes antal og/eller ambitionsniveau, en mangel på virkningsfulde foranstaltninger fra medlemsstaternes side eller muligvis en kombination af begge dele.
- 30** EU-lovgivningen blev lempet for at gøre det lettere at opfylde målene. Den første lempelse vedrører metoden til beregning af målene. En kommissionsafgørelse⁹ gav medlemsstaterne mulighed for at vælge mellem fire forskellige metoder til beregning af 2020-målet for "kommunalt affald forberedt til genbrug eller genanvendt" (i det følgende benævnt "målet for genanvendelse af kommunalt affald"). Dette ændrede sig med hensyn til 2025-målet, som alle medlemsstaterne skulle beregne efter den samme metode (nummer 4¹⁰) - den mindst lempelige. Kommissionen vurderede opfyldelsen af 2020-målet på grundlag af den metode, som medlemsstaterne havde valgt. I [tekstboks 1](#) og [figur 4](#) beskriver vi, hvilken effekt dette havde på målopfyldelsen. I [bilag III](#) beskriver vi faktorer med betydning for datasammenligneligheden.

⁷ SWD(2022) 384.

⁸ Forordning (EU) 2025/40.

⁹ Afgørelse 2011/753/EU.

¹⁰ Gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/1004.

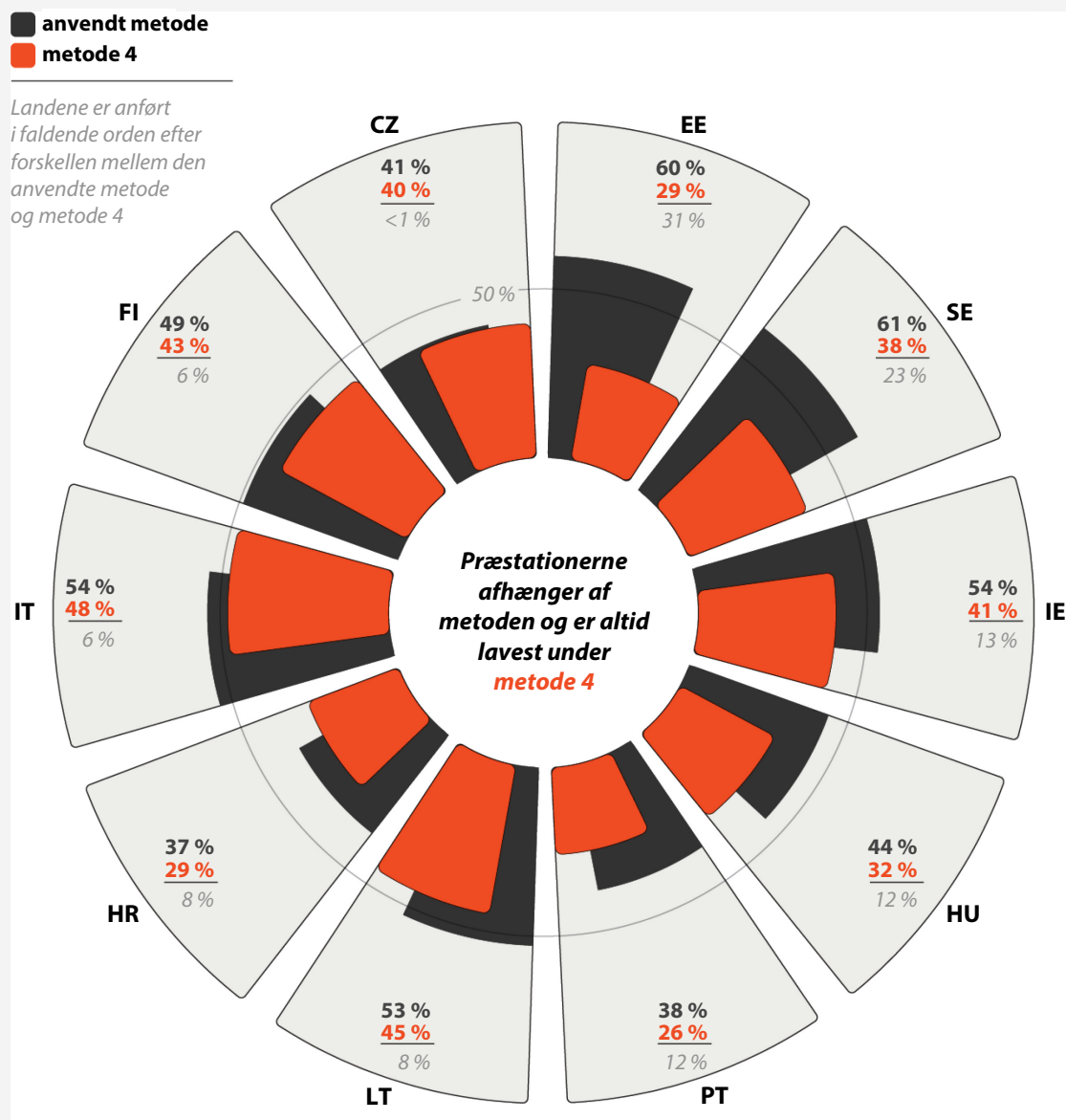
Tekstboks 1

Forskellige metoder til beregning af 2020-målet for genanvendelse af kommunalt affald

Allerede med hensyn til 2020-målet for genanvendelse af kommunalt affald valgte de fleste af medlemsstaterne (15) at blive vurderet på grundlag af metode 4, mens ni valgte metode 2, og to valgte metode 1. Grækenland indberettede ingen data for 2020 (før slutningen af 2024). 10 af de 11 medlemsstater, der ikke havde anvendt metode 4, indberettede data beregnet efter både den anvendte metode og metode 4. Det gav os mulighed for at sammenligne dataene: Vi konstaterede, at dataene beregnet efter metode 4 i gennemsnit var 12 procentpoint lavere end de andre data (varierende mellem -0,5 og -30,9 procentpoint), som vist i [figur 4](#).

Anvendelse af en anden metode end nummer 4 gjorde det således lettere at opfylde målet, men betyder også, at disse medlemsstater skal gøre en større indsats for at nå det nye mål for genanvendelse af kommunalt affald på 55 % inden udgangen af 2025. Det nye mål er kun fem procentpoint højere end 2020-målet, men disse medlemsstater skal først kompensere for forskellen mellem de to metoder og derefter opnå de yderligere fem procentpoint.

Figur 4 | Data vedrørende 2020-målet beregnet efter forskellige metoder

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Eurostat.

31 Den anden lempelse vedrører fristerne for opfyldelse af målene. På grundlag af forslag fra Kommissionen, som blev ændret under lovgivningsprocessen, blev det i affaldsrammedirektivet og deponeringsdirektivet fastsat, at medlemsstaterne på visse betingelser kan vælge at udsætte disse frister. Tilsvarende er det muligt at udsætte opfyldelsen af emballagedirektivets materialespecifikke mål med op til fem år. Denne bestemmelse stod ikke i Kommissionens oprindelige forslag, men blev tilføjet under lovgivningsprocessen. På denne baggrund meddelte otte medlemsstater¹¹ (af de 11, der opfyldte betingelserne), at de ville udsætte opfyldelsen af 2025-målet for genanvendelse af kommunalt affald, og syv¹² (af de 27, der opfyldte betingelserne) meddelte, at de ville udsætte opfyldelsen af de materialespecifikke emballagemål for 2025. Det drejer sig om i alt 12 medlemsstater, eftersom nogle vil udsætte opfyldelsen af flere mål. Ifølge Kommissionens 2023-rapport om tidlig varsling vedrørende opfyldelsen af målene var der imidlertid 23 medlemsstater, der var i fare for ikke at opfylde ét eller flere mål (*figur 7*). Det var således ikke alle de medlemsstater, der var i fare for ikke at opfylde mål, som udnyttede muligheden for at anmode om udsættelse.

32 Vi vurderede også rationalet for ikke at fastsætte mål for affaldsforebyggelse og forbrænding.

33 Muligheden for at indføre mål for **affaldsforebyggelse** blev første gang nævnt i 2003 i en meddelelse fra Kommissionen. Affaldsrammedirektivet fra 2008 fastsat ikke sådanne mål, men pålagde medlemsstaterne at udarbejde affaldsforebyggelsesprogrammer inden udgangen af 2013. Tilsvarende angav Kommissionen ikke forebyggelsesmål i sine 2014- og 2015-forslag til ændring af affaldsrammedirektivet. Ifølge Kommissionens konsekvensanalyser var der to hovedårsager til dette:

- Fordi begrebet "kommunalt affald" ikke var klart defineret, kunne dataene fra medlemsstaterne ikke sammenlignes. Dette gjorde det også svært at fastsætte mål, der kunne anvendes på tværs af medlemsstaterne.
- Affaldsforebyggelsesprogrammernes effektivitet skulle vurderes, før der blev fastsat mål.

¹¹ Grækenland, Kroatien, Litauen, Ungarn, Malta, Polen, Rumænien og Slovakiet.

¹² Tjekkiet, Grækenland, Kroatien, Luxembourg, Malta, Portugal og Sverige.

34 Ikke desto mindre begyndte Kommissionen at træffe foranstaltninger til at reducere affaldsproduktionen fra specifikke strømme:

- På grundlag af forslag fra Kommissionen, som blev ændret under lovgivningsprocessen, indførte et 2015-direktiv¹³ restriktioner for brugen af letvægtsplastbæreposer, mens et 2019-direktiv¹⁴ forbød visse plastprodukter (såsom bestik, tallerkener og sugerør).
- Kommissionens 2022-forslag¹⁵ til ændring af emballagedirektivet (afspejlet i den vedtagne emballageforordning) og dens 2023-forslag¹⁶ til ændring af affaldsrammedirektivet (vedtaget i efteråret 2025) indførte reduktionsmål for første gang. Målene vedrører specifikke affaldsstrømme: madaffald og emballageaffald. Nærmere detaljer kan findes i *bilag IV*.

¹³ Direktiv (EU) 2015/720.

¹⁴ Direktiv (EU) 2019/904.

¹⁵ COM(2022) 677.

¹⁶ COM(2023) 420.

35 EU-retsgrundlaget fastsætter ikke mål vedrørende **forbrænding**. Tidligere investerede mange medlemsstater i forbrændingsanlæg, og nogle gør det stadig, f.eks. Italien (bl.a. i Rom, jf. [tekstboks 3](#)). Sådanne investeringer er dyre, og anlæggene har en levetid på 20 år eller mere. I mange medlemsstater er forbrænding derfor stadig den mest anvendte metode til bortskaffelse af affald ([bilag I \(figur 4\)](#)). I de fleste forbrændingsanlæg er der desuden mulighed for at genvinde energi, som kan sælges for at skabe indtægter. EU-lovgivningen fastsætter imidlertid nogle restriktive foranstaltninger vedrørende forbrænding, som kan blive styrket i fremtiden:

- Europa-Parlamentet havde opfordret til, at forbrænding senest i 2020 strengt skulle forbeholdes affald, der ikke kunne genanvendes eller bionedbrydes. Dette er stort set blevet indført vedrørende den sidstnævnte affaldstype, idet affaldsrammedirektivet fra 2018 fastsætter, at bioaffald enten skal genanvendes ved kilden eller indsamles særskilt. Direktivet fastsætter også, at særskilt indsamlet affald ikke må forbrændes.
- I 2026 skal Kommissionen vurdere gennemførligheden af at medtage anlæg til forbrænding af kommunalt affald i EU's emissionshandelssystem fra 2028¹⁷. Under dette system vil disse anlæg skulle returnere emissionskvoter - købt på auktioner – til dækning af deres drivhusgasemissioner. Dette vil øge omkostningerne ved forbrænding og dermed svække incitamentet til at anvende denne metode.

Kommissionen skærpede gradvis lovkravene vedrørende kommunalt affald, men der er stadig udfordringer på genanvendelsesmarkedet

36 EU's mål og målsætninger kan kun opfyldes, hvis medlemsstaterne tager initiativ til at gøre det. Vi vurderede derfor, i hvilket omfang Kommissionen skærpede retlige krav for at tilskynde medlemsstaterne til at gøre en indsats.

¹⁷ [Direktiv 2003/87/EF](#), artikel 30, stk. 7.

- 37** Allerede det første direktiv om affald fra 1975 pålagde medlemsstaterne at udarbejde **affaldshåndteringsplaner**, primært med fokus på affaldstyper og -mængder samt deponeringsanlæg. På grundlag af forslag fra Kommissionen er EU-lovgivningens krav til planernes indhold gradvis blevet skærpet (så planerne f.eks. skal omfatte en vurdering af de eksisterende affaldsindsamlingsordninger). Affaldshåndteringsplanerne skal nu give et dækkende billede af de enkelte landes affaldspolitikker. Kravet om, at planerne skal stemme overens med EU-målene, blev først indført i retsgrundlaget i 2018, men det var en positiv udvikling. Medlemsstaterne skal evaluere planerne mindst hvert sjette år og revidere dem, når det er relevant¹⁸. Affaldsrammedirektivet overlader det til medlemsstaterne at afgøre, om der er behov for ajourføring, hvilket begrænser Kommissionens håndhævelsesbeføjelser.
- 38** Selv om retsgrundlaget ikke udtrykkeligt fastsætter, at Kommissionen skal vurdere planerne, analyserede den samtlige medlemsstats nationale og regionale planer mellem 2015 og 2018 med hjælp fra en kontrahent. Den konkluderede, at et betydeligt antal planer ikke var tilfredsstillende. For nylig har den givet en ekstern virksomhed til opgave at vurdere de seneste affaldshåndteringsplaner (nationale, regionale og lokale). Vurderingen forventes afsluttet i midten af 2026.

¹⁸ Direktiv 2008/98/EF, artikel 30, stk. 1.

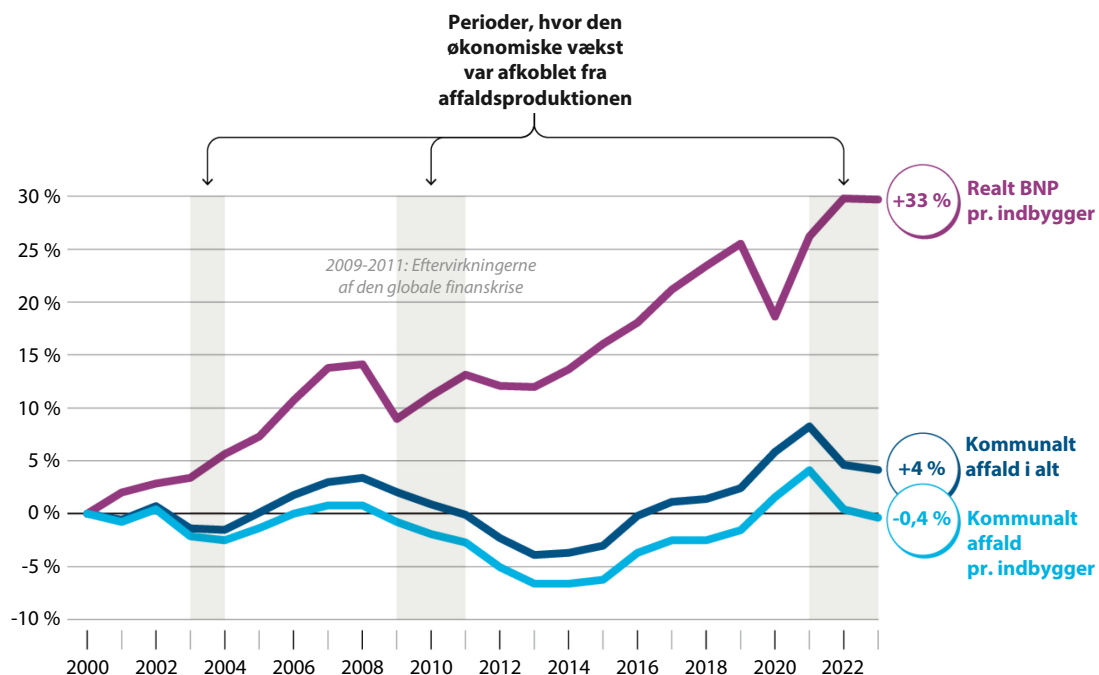
39 I 2005 foreslog Kommissionen, at medlemsstaterne skulle pålægges at udarbejde **affaldsforebyggelsesprogrammer**. Dette krav blev indført i affaldsrammedirektivet fra 2008. Det Europæiske Miljøagentur (EEA) fik til opgave at offentliggøre evalueringsrapporter om fremskridtene med færdiggørelsen og gennemførelsen af affaldsforebyggelsesprogrammerne. I 2025-rapporten¹⁹ konkluderede EEA bl.a.:

- at de aktuelle programmer trods anerkendelsen af affaldsforebyggelsens vigtighed stadig i overvejende grad er baseret på frivillige initiativer, aftaler og oplysningskampagner, som udgør 81 % af programmernes foranstaltninger
- at der trods sammenhængen mellem affaldsproduktion og økonomisk vækst stadig ikke gøres tilstrækkelig brug af økonomiske instrumenter (såsom finansielle incitament)
- at der kun foreligger begrænsede oplysninger om programmernes faktiske gennemførelse. Medlemsstaterne skal evaluere deres programmer mindst hvert sjette år, men ofte bliver dette krav ikke opfyldt, evalueringerne er ikke altid offentligt tilgængelige, og effektiviteten af politikinstrumenterne vurderes ikke i tilstrækkelig grad.

40 Affaldsforebyggelse bør i sidste ende føre til, at affaldsproduktionen afkobles fra den økonomiske vækst målt i bruttonationalprodukt (BNP). I løbet af de seneste 23 år er der i perioder opnået en sådan afkobling, men for det meste er det stadig sådan, at produktionen af kommunalt affald vokser, når BNP vokser, om end i reduceret omfang, jf. [figur 5](#).

¹⁹ EEA-rapport 02/2025.

Figur 5 | Udsving i BNP og produktionen af kommunalt affald (2000-2023)

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [sdg_08_10](#) for realt BNP pr. indbygger og [env_wasmun](#) for kommunalt affald i alt og kommunalt affald pr. indbygger.

41 Der er også fastsat krav i form af **finansieringsregler vedrørende samhørighedspolitikken**, som er en vigtig finansieringskilde for mindre udviklede medlemsstater og regioner. Vi konstaterede, at disse regler i stigende grad er blevet tilpasset affaldshierarkiet ([bilag I](#) (punkt [04](#))):

- I programperioden 2014-2020 fastsatte retsakterne vedrørende samhørighedspolitikken ingen begrænsninger for, hvilke typer projekter der var berettiget til medfinansiering. Kommissionen understregede imidlertid i sin [vejledning om affaldshåndtering](#), at foranstaltninger på de nedre trin i hierarkiet var mindre ønskelige og kun burde gennemføres, hvis det ikke var muligt at gennemføre foranstaltninger på de øvre trin. Med foranstaltninger på de nedre trin menes investeringer i deponeringsanlæg, forbrændingsanlæg eller anlæg til mekaniskbiologisk behandling.

- Retsakten for programperioden 2021-2027 er gået et skridt videre og udelukker støtte til i) investeringer i deponeringsanlæg og ii) investeringer, der udvider kapaciteten i anlæg til behandling af restaffald (dvs. anlæg til mekanisk-biologisk behandling og forbrændingsanlæg), dog med begrænsede undtagelser²⁰. De støttede investeringer skal desuden være i overensstemmelse med princippet om ikke at gøre væsentlig skade, så de ikke modvirker opfyldelsen af miljømålsætningen vedrørende omstilling til en cirkulær økonomi²¹.

42 Vedrørende finansieringen under samhørighedspolitikken i programperioden 2014-2020 fastsatte Kommissionen **betingelser**, som medlemsstaterne skulle opfylde inden udgangen af 2016. Hvis medlemsstaterne ikke opfyldte betingelserne, kunne Kommissionen suspendere betalingerne. Der er fastsat tilsvarende betingelser vedrørende programperioden 2021-2027. Til forskel fra perioden 2014-2020 gælder det for 2021-2027, at medlemsstaterne skal opfylde betingelserne i hele perioden. Desuden refunderer Kommissionen ikke anmeldte udgifter, hvis medlemsstaterne ikke til stadighed opfylder betingelserne i hele perioden.

43 En af disse betingelser var, at medlemsstaterne skulle udarbejde affaldshåndteringsplaner, som opfyldte affaldsrammedirektivets krav. Allerede direktivet om affald fra 1975 pålagde medlemsstaterne at udarbejde sådanne planer, men et betydeligt antal medlemsstater havde brug for tid til at opfylde betingelsen. Da programmerne til gennemførelse af samhørighedspolitikken hovedsagelig udarbejdes og forvaltes på regionalt plan, blev der hovedsagelig indsendt regionale affaldshåndteringsplaner fra regionerne:

- 2014-2020: 13 medlemsstater opfyldte ikke betingelsen, da Kommissionen godkendte deres regionale og nationale programmer til gennemførelse af samhørighedspolitikken. De måtte derfor indsende specifikke handlingsplaner. Efterfølgende vurderede Kommissionen, at betingelsen var opfyldt.
- 2021-2027: I midten af juni 2025 var betingelsen ikke opfyldt vedrørende 29 af de 115 programmer, som den gjaldt for. Disse 29 programmer kom fra fem medlemsstater.

44 Opfyldelse af betingelsen er ikke ensbetydende med, at planerne er af god kvalitet, realistiske og gennemførlige - dette viste vores analyse af de fire undersøgte medlemsstater (punkt [70-75](#)).

²⁰ Forordning (EU) 2021/1058, artikel 7, stk. 1, litra f) og g).

²¹ Forordning (EU) 2021/1060, betragtning 10 og artikel 9, stk. 4.

- 45** Rådets 2020-afgørelse om ordningen for EU's egne indtægter²² gav medlemsstaterne et incitament til at mindske forbruget af engangsplast, fremme genanvendelse og sætte skub i den cirkulære økonomi. Incitamentet bestod i at pålægge medlemsstaterne at **betale EU et nationalt bidrag**, som er proportionalt med den mængde plastemballageaffald, som de ikke genanvender.
- 46** Kommissionen har gradvis skærpet kravene til medlemsstaterne vedrørende **økonomiske instrumenter**. Disse instrumenter kan spille en afgørende rolle med hensyn til at opfylde målsætningerne for håndtering af kommunalt affald og affaldsforebyggelse. De væsentligste instrumenttyper er beskrevet i *figur 6*.

²² Afgørelse (EU, Euratom) 2020/2053.

Figur 6 | Økonomiske instrumenter

	Type af økonomisk instrument	Formål
	Deponeringsafgift	Der betales en afgift for den mængde affald, der leveres til et deponeringsanlæg. Afgiften skal gøre deponering dyrere og dermed mindre attraktiv.
	Forbrændingsafgift	Der betales en afgift for den mængde affald, der leveres til forbrænding. Afgiften skal gøre forbrænding dyrere og dermed mindre attraktiv.
	"Pay as you throw"-princip	Affaldsproducenter betaler et gebyr beregnet efter den faktiske mængde produceret affald (målt i volumen eller vægt). Gebyret skal give incitament til at producere mindre affald og foretage bedre affaldssortering.
	Returpantordninger	Forbrugere betaler pant, f.eks. ved køb af en drikkevarerflaske. Panten tilbagebetales ved returnering af flasken. Ordningerne skal give incitament til effektiv indsamling af brugte produkter og materialer.
	Ordninger for udvidet producentansvar	Producenter pålægges et finansielt ansvar eller et finansielt og organisatorisk ansvar for håndteringen af affaldsfasen i et produkts livscyklus. Producenter skal navnlig dække omkostningerne ved særskilt indsamling og efterfølgende transport og behandling af affald. Ordningerne skal give incitament til design af miljøvenlige produkter.

Kilde: Revisionsretten, baseret på bl.a. affaldsrammedirektivet og EEA's [briefing 29/2022](#).

47 Affaldsrammedirektivet fra 2008 tilskyndede til at anvende økonomiske instrumenter, og affaldsrammedirektivet fra 2018 gjorde det obligatorisk. Kommissionen konkluderede i sin 2014-konsekvensanalyse, at det ville være for vidtgående at foretage fuld harmonisering af disse instrumenter. EU-lovgivningen giver derfor medlemsstaterne fleksibilitet til at vælge, hvilke instrumenter de vil anvende, dog med følgende væsentlige undtagelser:

- En returpantordning for bestemte emballageformater er obligatorisk fra januar 2029. Denne bestemmelse er baseret på et forslag fra Kommissionen og fastsat i emballageforordningen fra 2025.
- Ordninger for udvidet producentansvar har været obligatoriske for al emballage siden januar 2025. Denne bestemmelse blev indført i emballagedirektivet af fælleslovgiverne (Europa-Parlamentet og Rådet).

48 Kommissionen har også gradvis skærpet kravene til medlemsstaterne vedrørende **systemer til særskilt indsamling** (*[bilag IV \(tabel 2\)](#)*). Effektive indsamlingssystemer er afgørende for at indsamle genanvendelige materialer af høj kvalitet og opnå høje genanvendelsesprocenter:

- Affaldsrammedirektivet fra 2008 fastsatte krav om særskilt indsamling af som minimum papir, metal, plast og glas senest i 2015, og affaldsrammedirektivet fra 2018 fastsatte samme krav vedrørende tekstiler fra januar 2025.
- Affaldsrammedirektivet fra 2008 tilskyndede til særskilt indsamling af bioaffald, og affaldsrammedirektivet fra 2018 pålagde medlemsstaterne senest den 31. december 2023 at sikre, at bioaffald enten frasorteres og genanvendes ved kilden eller indsamles særskilt og ikke blandes med andre former for affald.

- 49** På det seneste er Kommissionen desuden begyndt at adressere affaldsproblemet fra produktionssiden. Affaldsaspektet bør allerede overvejes i **produktdesignfasen**. Dette er endnu et stort skridt i retning af affaldsreduktion, men der vil gå tid, før der foreligger konkrete resultater. De tre vigtigste retsakter på dette område er direktivet om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning fra 2019²³ (punkt **34** og **bilag IV (tabel 1)**), emballageforordningen fra 2025 (**bilag IV (tabel 1)**) og forordningen om miljøvenligt design fra 2024²⁴. Sidstnævnte forordning er et stykke rammelovgivning, som danner grundlag for efterfølgende vedtagelse af specifikke regler, som kan vedrøre bestemte produkter eller være horisontale. Med henblik herpå vil Kommissionen prioritere bestemte produkter og begynde at udvikle produktregler. En indledende liste over prioriteter²⁵ blev vedtaget i foråret 2025 og omfatter f.eks. tekstiler.
- 50** Vi konstaterede udfordringer med hensyn til genanvendelsesindustrien, navnlig vedrørende plast, og efterspørgslen efter sekundære (dvs. genanvendte) materialer. Uden en effektiv genanvendelsesindustri og et effektivt genanvendelsesmarked er opfyldelsen af målene for genanvendelse i fare. EEA har konkluderet²⁶, i) at værdikæderne for plast ikke er bæredygtige, fordi de skaber emissioner og øger affaldsproduktionen og forureningen, og ii) at reduktion af disse virkninger vil kræve, at man bevæger sig i retning af et cirkulært og bæredygtigt plasticsystem.
- 51** Genvindingsvirksomheder er økonomiske aktører og har brug for et holdbart forretningsgrundlag. Den organisation, der repræsenterer de europæiske plastgenvindingsvirksomheders interesser i EU, har for nylig advaret om en krise i denne industri²⁷ med henvisning til forskellige årsager såsom i) stigende driftsomkostninger, delvis på grund af høje energipriser, ii) billig, uverificeret import af ny og genanvendt plast, og iii) manglende efterspørgsel efter ny og genanvendt plast fra EU.

²³ Direktiv (EU) 2019/904.

²⁴ Forordning (EU) 2024/1781.

²⁵ COM(2025) 187.

²⁶ Briefing 05/2024.

²⁷ Plastic Recyclers Europe, "Safeguarding Europe's Plastics Recycling Future", 2025; "Crisis in EU Plastic Recycling Demands Immediate Action", 2025; "EU's competitiveness under severe threat: plastics sector at crossroads", 2024.

- 52** Ifølge operatører af affaldsbehandlingsanlæg i Polen og den rumænske affaldshåndteringsplan er der for få genanvendelsesanlæg, der køber nyttiggjorte materialer. Af operatører fik vi desuden oplyst, at en række genanvendelsesanlæg var ved enten at reducere deres kapacitet eller indstille driften helt. Denne situation med lav efterspørgsel indebærer, at priserne falder, og at genanvendelige materialer skal transporteres over større afstande, hvilket skaber transportrelaterede emissioner. Én anlægsoperatør i vores stikprøve af projekter solgte f.eks. glas til et anlæg 590 km væk, mens en anden solgte papir til et anlæg over 570 km væk og aluminium til et anlæg over 910 km væk. [Bilag V](#) indeholder yderligere oplysninger om, hvordan salgspriserne for genanvendelige materialer varierer.
- 53** Med hensyn til efterspørgslen bemærker vi, at 2022-forordningen²⁸ om genanvendt plast fastsætter, at materialer af genanvendt plast, der kommer i kontakt med fødevarer, skal hidrøre fra plastaffald, som er indsamlet særskilt eller indsamlet i et system, der forhindrer forurening. Dette begrænser mulighederne for at bruge genanvendt plast. På den anden side har Kommissionen meddelt²⁹, at en ny retsakt om cirkulær økonomi, der forventes vedtages i 2026, efter planen skal omfatte foranstaltninger til at skabe et indre marked for sekundære råmaterialer, fremme en større forsyning af genanvendte materialer af høj kvalitet og stimulere efterspørgslen efter sekundære råmaterialer og cirkulære produkter.

Kommissionen fremsatte relevante henstillinger til medlemsstaterne, men dens håndhævelse vedrørende ikkeopfyldte affaldsmål var svækket af personalemangel og forsinkelser

- 54** Kommissionen er ansvarlig for at overvåge medlemsstaternes overholdelse af EU-retten, herunder deres fremskridt med hensyn til at opfylde EU-mål. Affaldsrammedirektivet fastsætter, at Kommissionen skal fremsætte henstillinger til medlemsstater, som er i fare for ikke at kunne opfylde målene. Når medlemsstater ikke overholder EU-retten, kan Kommissionen indlede traktatbrudsprocedurer og i sidste ende indbringe sager for Den Europæiske Unions Domstol. Kommissionen har skønsbeføjelser til at afgøre, om og hvornår den vil indlede traktatbrudsprocedurer.
- 55** Vi vurderede derfor Kommissionens proces for evaluering af medlemsstaternes fremskridt vedrørende håndtering af kommunalt affald og for indledning af traktatbrudsprocedurer.

²⁸ Forordning (EU) 2022/1616.

²⁹ COM(2025) 85.

56 Kommissionen har opnået en indgående forståelse af medlemsstaternes håndtering af kommunalt affald ved at foretage vurderinger i forskellige forbindelser:

- Den har udarbejdet adskillige konsekvensanalyser, f.eks. med henblik på ændringerne af affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet og deponeringsdirektivet og med henblik på emballageforordningen.
- Den har gennemført to procedurer vedrørende "fremme af regeloverholdelse" for at bidrage til at forbedre nationale praksis for håndtering af kommunalt affald. Den ene blev gennemført i 2012-2013 (omfattende ti medlemsstater), den anden i 2014-2015 (omfattende otte medlemsstater). Foruden hovedrapporterne³⁰ og de landespecifikke faktablade offentliggjorde Kommissionen også køreplaner, hvori den beskrev udfordringerne og fremsatte henstillinger om forbedringer.
- Rapporter om tidlig varsling: I henhold til affaldsrammedirektivet fra 2018 skal disse rapporter foreligge senest tre år før hver målfrist. Den første rapport skulle foreligge i 2022, men Kommissionen udarbejdede én allerede i 2018³¹. Den omfattede en generel del samt landespecifikke rapporter om 14 medlemsstater³², der vurderedes at være i risiko for ikke at opfylde 2020-målet for genanvendelse af kommunalt affald. Kommissionen havde planlagt at aflægge opfølgningsbesøg, men undlod dette på grund af personalemangel. I 2023 offentliggjorde Kommissionen sin anden rapport³³, som var baseret på detaljeret arbejde udført af EEA. Den indeholdt ikke blot en vurdering vedrørende 2025-målene (*figur 2*), men også vedrørende 2035-målet for deponering (*figur 3*). Den omfattede landespecifikke rapporter om 18 medlemsstater, der vurderedes at være i risiko for ikke at opfylde målene (*figur 7*).
- I april 2025 offentliggjorde EEA landeprofiler³⁴ på anmodning af Kommissionen. Profilerne omfatter ajourførte vurderinger af medlemsstaternes udsigter til at opfylde målene for genanvendelse og deponering.

³⁰ Rapport offentliggjort i 2013 og rapport offentliggjort i 2016.

³¹ COM(2018) 656.

³² Bulgarien, Estland, Grækenland, Spanien, Kroatien, Cypern, Letland, Ungarn, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet og Finland.

³³ COM(2023) 304.

³⁴ EEA, landeprofiler 2025.

- 57** I de seneste ti år har Kommissionen ikke aflagt besøg i medlemsstaterne med henblik på "fremme af regeloverholdelse", selv om sådanne besøg kan understøtte medlemsstaternes gennemførelsesbestrebelse og bidrage til at holde kommunalt affald højt på den nationale politiske dagsorden. Ikke desto mindre var dens henstillinger til medlemsstaterne (punkt 56) relevante, idet de direkte adresserede de væsentlige forhold, som den havde konstateret.
- 58** Kommissionen forsømte imidlertid muligheden for at anmode om justeringer af de gennemførelsesplaner, som blev indsendt af de medlemsstater, der udsatte opfyldelsen af visse mål (punkt 31). Da ingen af de indsendte gennemførelsesplaner var i overensstemmelse med direktiverne, anmodede Kommissionen om reviderede udgaver. Desværre kunne Kommissionen ikke nå at afslutte sin vurdering af de reviderede planer inden for den frist på tre måneder, der er omhandlet i direktiverne, og planerne måtte derfor anses for at være i overensstemmelse med reglerne.
- 59** Desuden var Kommissionen meget langsom til at indlede traktatbrudsprocedurer vedrørende manglende opfyldelse af 2008-målene i emballagedirektivet fra 2004. Først i juli 2024 indledte den endelig procedurer mod otte medlemsstater³⁵. På samme tidspunkt indledte den procedurer vedrørende manglende opfyldelse af 2020-målene i affaldsrammedirektivet fra 2008. Medlemsstaterne skal indberette data 18 måneder efter referenceåret (så 2020-dataene skulle indberettes i juli 2022), og derefter tog det Kommissionen to år at indlede procedurer mod 17 medlemsstater.
- 60** Med hensyn til de tre direktiver, der blev ændret i 2018, skulle Kommissionen kontrollere, om medlemsstaterne havde:
- givet meddelelse om deres nationale gennemførelsesforanstaltninger inden gennemførelsesfristen (juli 2020) (meddelelse og gennemførelse)
 - gennemført alle direktivbestemmelserne korrekt i national ret (overensstemmelse).
- 61** Kommissionen foretog ingen kontrol vedrørende emballagedirektivet, da det stod til at skulle ophæves ved en forordning. Forslaget til emballageforordningen blev offentliggjort i november 2022, forordningen blev vedtaget i januar 2025, og den finder anvendelse fra august 2026.

³⁵ Irland, Grækenland, Kroatien, Cypern, Ungarn, Malta, Rumænien og Portugal.

62 Med hensyn til de to andre direktiver kontrollerede Kommissionen både "meddelelse og gennemførelse" og "overensstemmelse", men overensstemmelseskontrollen var stadig i gang i september 2025. Vi konstaterede, at Kommissionen ikke altid overholdt sine interne kontrolfrister, jf. [tabel 2](#). I vores [2024-særberetning om håndhævelse af EU-retten](#) nåede vi frem til lignende konklusioner.

Tabel 2 | Traktatbrudsprocedurer indledt af Kommissionen vedrørende affaldsrammedirektivet fra 2018 og deponeringsdirektivet (frem til september 2025)

Antal procedurer	Kommissionens kontroller og frister	Konstateringer
Meddelelse og gennemførelse		
42 sager mod 23 medlemsstater vedrørende affaldsrammedirektivet fra 2018 og deponeringsdirektivet	Der må ikke gå mere end 12 måneder fra åbningsskrivelsen afsendes, til sagen afsluttes eller indbringes for Domstolen ³⁶ .	Alle sagerne blev indledt hurtigt, inden for tre måneder efter gennemførelsesfristen. Fristen blev overskredet i 68 % af sagerne.
Overensstemmelse		
17 sager mod 13 medlemsstater: 13 sager vedrørende affaldsrammedirektivet fra 2018 og fire sager vedrørende deponeringsdirektivet fra 2018	Overensstemmelseskontrollen skal afsluttes senest 16-24 måneder efter modtagelsen af meddelelsen om nationale gennemførelsesforanstaltninger. Overensstemmelseskontrollen bør generelt først begynde, når den foregående fase af gennemførelseskontrollen er afsluttet - herunder eventuelle traktatbrudsprocedurer vedrørende manglende meddelelse af gennemførelsesforanstaltninger ³⁷ .	Fristen blev overskredet i 71 % af sagerne.

³⁶ COM(2007) 502, afsnit 3.

³⁷ "Better Regulation Toolbox 2023".

- 63** Kommissionen konstaterer også ukorrekt anvendelse af direktiver i medlemsstaterne som følge af klager eller på grundlag af sine egne undersøgelser. Med hensyn til de affaldsrelaterede direktiver, der fandt anvendelse før 2018, indledte den 56 procedurer mellem juli 2003 og september 2025, herunder de procedurer, der er nævnt i punkt [59](#). Der gives et eksempel i [tekstboks 2](#).

Tekstboks 2

Traktatbrudsprocedurer mod Italien for mangler vedrørende indsamling og bortskaffelse af kommunalt affald

Efter en krise med hensyn til bortskaffelse af kommunalt affald i regionen Campania i 2007 indledte Kommissionen en traktatbrudsprocedure mod Italien, som resulterede i en dom fra Domstolen i 2010. I december 2013 anlagde Kommissionen en ny sag mod Italien for ikke at have truffet alle de foranstaltninger, der var nødvendige for at efterkomme Domstolens dom. Kommissionen anførte, at der i 2010 og 2011 var talrige problemer vedrørende affaldsindsamlingen i Campania, som havde resulteret i, at adskillige ton affald over flere dage hobede sig op på gaderne i Napoli og andre byer i Campania. Desuden var der i regionen akkumuleret en stor mængde historisk affald (6 millioner ton).

I 2015 pålagde Domstolen Italien at betale en daglig tvangsbøde på 120 000 euro og et fast beløb på 20 millioner euro. I 2021 blev den daglige tvangsbøde nedsat med 40 000 euro, fordi Kommissionen vurderede, at der var sket fremskridt med hensyn til at øge forbrændingskapaciteten.

Kilde: Sag C-653/13, pressemeddelelse 86/15 fra Domstolen og [svar på en parlamentarisk forespørgsel](#).

De undersøgte medlemsstaters fremskridt er langsomme på grund af utilstrækkelig offentlig finansiering og underudnyttelse af økonomiske instrumenter

- 64** Kommissionen konkluderede i sin 2023-rapport om tidlig varsling (punkt [56](#)) på grundlag af 2020-data og andre faktorer³⁸, at 23 medlemsstater var i risiko for ikke at opfylde et eller flere af 2025-målene, og at 13 var langt fra deponeringsmålet for 2035 ([figur 7](#)).

³⁸ EEA, "Methodology for the Early warning assessment related to certain waste targets", 2.1.2022.

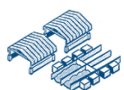
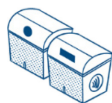
Figur 7 | Medlemsstaternes målopfyldestatus ved udgangen af 2020

Mål	Målværdi	Medlemsstater																										
Medlemsstater i risiko for ikke at opfylde 2025-målene																												
Overordnede mål																												
Kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt (minimum, vægtprocent)	55 %	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Genanvendt emballageaffald (minimum, vægtprocent)	65 %																											
Materialespecifikke mål (minimum, vægtprocent)																												
Papir/pap	75 %																											
Plast	50 %																											
Glas	70 %																											
Træ	25 %																											
Jernholdige metaller	70 %																											
Aluminium	50 %																											
Medlemsstater, der skal gøre betydelige fremskridt for at opfylde 2035-målet																												
Deponeret kommunalt affald (maksimum, som vægtprocent af den samlede mængde kommunalt affald produceret)	10 %																											

Kilde: Revisionsretten, baseret på COM(2023) 304.

- 65** Opfyldelse af disse mål kræver bl.a., at der er tilstrækkelig infrastruktur til sortering og behandling af affald, at der anvendes effektive økonomiske instrumenter (*figur 6*), og at borgerne deltager i kildesorteringen af affald. Det fremmer borgernes engagement i processen, hvis alle omkostningerne ved affaldshåndteringen er afspejlet i de gebyrer, som borgerne skal betale. Desuden er det afgørende at lægge vægt på affaldsforebyggelse, da dette mindsker behovet for affaldshåndtering.
- 66** De 18 landespecifikke rapporter, der ledsagede 2023-rapporten om tidlig varsling, indeholdt henstillinger til de enkelte medlemsstater vedrørende de konstaterede problemer med hensyn til kommunalt affald. Henstillingerne til de fire medlemsstater, som vi reviderede, er sammenfattet i *figur 8*.

Figur 8 | Henstillinger fremsat i de landespecifikke 2023-rapporter om tidlig varslings

	GRÆKENLAND	POLEN	PORTUGAL	RUMÆNIEN
Videreudvikling af affaldsbehandlingsinfrastruktur				
	• Øge kapaciteten til behandling af bioaffald • Støtte hjemmekompostering • Etablere et kvalitetsstyrings-system for kompost/fermentat fra bioaffald	• Øge investeringerne i affaldsbehandlingsinfrastruktur, herunder anlæg til behandling af særskilt indsamlet bioaffald	• Øge kapaciteten til behandling af bioaffald • Støtte hjemmekompostering • Sikre forbehandling af affald til deponering	• Øge kapaciteten til behandling af bioaffald • Støtte hjemmekompostering • Sikre anvendelse af bioaffald som gødning ved at fastsætte nationale kvalitetsstandarder
Særskilt indsamling				
	• Udvide den til alle dele af befolkningen, især mht. bioaffald • Forbedre borgernes bevidsthed om affaldssortering og -forebyggelse	• Øge dens effektivitet mht. emballageaffald • Udrulle den mht. bioaffald • Fremme genbrugssystemer hos lokale aftapnings-virksomheder	• Forbedre den mht. genanvendelige materialer, dvs. emballageaffald • Lette særskilt indsamling af bioaffald	• Udvide særskilt indsamling ved kilden • Forbedre borgernes bevidsthed om affaldssortering og -forebyggelse
Støtte til forberedelse af kommunalt affald til genbrug og genbrugssystemer for emballage				
	✓	✓	✓	✓
Anvendelse af økonomiske instrumenter				
	• "Pay as you throw"-ordning • Højere deponeringsafgift	• "Pay as you throw"-ordning for husholdninger • Returpant-ordning • Ordning for udvidet producentansvar mht. emballage fra husholdninger	• "Pay as you throw"-ordning • Returpant-ordning • Ordning for udvidet producentansvar mht. ikke-husholdningsaffald • Højere deponeringsafgift	• "Pay as you throw"-ordning • Højere deponeringsafgift
Forbedring af datastyringssystemet				
	• Fremlægge sammenhængende og verificerbare datasæt, især mht. emballageaffald			• Fremlægge sammenhængende og verificerbare datasæt

Kilde: Revisionsretten, baseret på de landespecifikke rapporter, der ledsagede rapporten om tidlig varslings.

67 2023-rapporten om tidlig varslings var baseret på data for 2020. Under vores revision blev der fremlagt data for 2022. Ved anvendelse af de indberettede data i henhold til de relevante direktiver og beregningsmetode 4 (punkt **30** og *bilag III*) nåede vi frem til følgende konklusioner om medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde EU-målene³⁹:

- 2025-målet for genanvendelse af kommunalt affald (mindst 55 %): 6 medlemsstater havde opfyldt målet eller var mindre end 5 procentpoint fra at opfylde det, 11 var mere end 15 procentpoint fra og dermed langt fra at opfylde det, og 9 lå derimellem (for Grækenland forelå der ingen data beregnet efter metode 4).
- 2025-målet for genanvendelse af emballage og emballageaffald (mindst 65 %): 19 medlemsstater havde opfyldt målet eller var mindre end 5 procentpoint fra at opfylde det, 4 var mere end 15 procentpoint fra og dermed langt fra at opfylde det, og de sidste 4 lå derimellem.
- 2035-deponeringsmålet (højst 10 %): 9 medlemsstater havde opfyldt målet, 4 var mellem 10 og 20 procentpoint fra at opfylde det, 3 var mellem 20 og 40 procentpoint fra at opfylde det, og de resterende 11 var mere end 40 procentpoint fra at opfylde det og skal gøre betydelige fremskridt de næste ti år.

68 Vi bemærker, at opfyldelse af et mål på nationalt plan ikke er ensbetydende med, at alle de lokale myndigheder har opfyldt direktivernes målsætninger. Dette skyldes bl.a., at affaldshåndtering for det meste organiseres på lokalt plan (ofte af kommunerne). Desuden har små kommuner og store byer forskellige udfordringer, jf. eksemplet med Rom i *tekstboks 3*. Dette øger affaldshåndteringens kompleksitet generelt.

³⁹ De anvendte data er indberettet i henhold til bilag IV til Kommissionens [gennemførelsesafgørelse \(EU\) 2019/1004](#) hvad angår genanvendelsesprocenten for kommunalt affald, i henhold til bilag II til Kommissionens [gennemførelsesafgørelse \(EU\) 2019/1885](#) hvad angår deponeringsmålet og i henhold til Kommissionens [gennemførelsesafgørelse \(EU\) 2019/665](#) hvad angår genanvendelsesmålet for emballage og emballageaffald.

Tekstboks 3

Roms udfordringer

Kommissionen vurderede ikke, at Italien (på nationalt niveau) var i risiko for ikke at opfylde målene, med undtagelse af ét (*figur 7*), men Rom har adskillige udfordringer med hensyn til kommunalt affald, f.eks. følgende:

- Behandlingskapaciteten er utilstrækkelig: Mellem 2018 og 2023 faldt Roms behandlingskapacitet fra 900 000 til 140 000 ton, primært fordi brande ødelagde anlæg til mekanisk-biologisk behandling. Affald skal derfor transporteres til behandling andre steder.
- Anvendelsen af særskilt indsamling ligger under det nationale gennemsnit.
- Anvendelsen af deponering ligger over det nationale gennemsnit.
- Flåden af skraldevogne er aldrende og utilstrækkelig.
- Der er personalemangel.

Der er dog planlagt investeringer med henblik på at løse disse problemer, f.eks. forventes opførelsen af fire nye behandlingsanlæg at begynde i midten af 2025, forberedelserne til et andet nyt forbrændingsanlæg forventes påbegyndt i september 2025, og flåden af skraldevogne skal fornyes for at sikre mere regelmæssig indsamling. I de kommende år vil det vise sig, hvor effektive disse investeringer er.

Kilde: Camera dei Deputati, Senato della Repubblica, XIX legislatura, Doc. XXIII, n. 5, og oplysninger modtaget fra den relevante myndighed i Rom.

69 Vi vurderede med hensyn til de fire medlemsstater, som vi reviderede:

- om deres nationale affaldshåndteringsplaner gav et klart overblik over deres infrastrukturbehov og disponible finansiering
- om de havde gjort fremskridt med hensyn til at organisere særskilt affaldsindsamling
- om de havde gjort fremskridt med hensyn til at anvende økonomiske instrumenter.

De undersøgte medlemsstaters nationale affaldshåndteringsplaner undervurderede infrastrukturbehovene og manglede oplysninger om den forventede disponible finansiering

- 70** Affaldshåndteringsplaner er et vigtigt redskab, som sætter myndighederne i stand til at anvende principperne i EU's affaldslovgivning på nationalt, regionalt og lokalt plan. Vi vurderede derfor, om de aktuelle planer for de fire medlemsstater, som vi reviderede, faktisk beskrev de fremtidige infrastrukturbehov og indeholdt nyttige oplysninger om kilderne til og tilgængeligheden af finansiering til håndtering af kommunalt affald. Da tilstrækkelig finansiering er afgørende for gennemførelsen af de nationale affaldshåndteringsplaner, vurderede vi også, i hvilket omfang de disponible EU-midler blev anvendt.
- 71** På grund af de skærpede mål i 2018-direktiverne ([figur 2](#) og [figur 3](#)) skulle medlemsstaterne opfylde nye infrastrukturkrav. Vi konstaterede, at tre af de fire undersøgte medlemsstater havde ajourført deres nationale planer efter 2018 og henviste til de nye mål. Den eneste undtagelse var Rumænien, hvor den nationale plan endnu ikke var blevet ajourført. De regionale planer var derimod blevet ajourført og afspejlede de nye mål. Vi konstaterede desuden, at Rumænien ikke havde nogen plan mellem 2013 og 2018.
- 72** Med hensyn til infrastrukturbehov og de relevante investeringer konstaterede vi, at de aktuelle planer gav flere og bedre oplysninger end de foregående. Ikke desto mindre var behovene og de relevante beløb undervurderet i alle fire medlemsstater, hvilket havde en eller flere af følgende årsager:
- Prognoserne for affaldsproduktionen var ukorrekte. Hvis den faktiske mængde produceret affald pr. indbygger overstiger prognoserne, er infrastrukturbehovene sandsynligvis undervurderet.
 - Visse infrastrukturbehov var udeladt/undervurderet ([tekstboks 4](#)).
 - Der var forsinkelser i gennemførelsen af projekter, som skulle have været afsluttet, da skønnene i de aktuelle planer blev beregnet ([tekstboks 4](#)).
 - Den kraftige stigning i byggeomkostningerne - navnlig siden 2021 - kunne der ikke tages højde for i planer og skøn udarbejdet før 2021.

Tekstboks 4

Eksempler på gennemførelsesforsinkelser og mangelfulde beregninger af infrastrukturbehov

Grækenland: Over en periode på 13 år (2011-2024) blev kun 8 af de 33 planlagte affaldshåndteringscentre opført og sat i drift for at supplere de fire eksisterende. Opførelsen af de resterende 25 centre befinder sig på forskellige stadier. Endvidere blev kun 3 ud af 28 anlæg til særskilt indsamlet bioaffald sat i drift.

Polen: Den aktuelle nationale plan sigter mod en forbrændingskapacitet på højst 27 % af det producerede affald i 2034. Dette mål stemmer imidlertid ikke overens med de regionale planer (status medio juni 2025), som angiver en kombineret planlagt forbrændingskapacitet på mindst 49 % af det kommunale affald, der forventes produceret i 2035.

Portugal: For hvert af de 23 integrerede affaldshåndteringscentre er der fastsat mål vedrørende adskillige aspekter, herunder deponering. Hvis målene opfyldes, vil Portugal i 2030 deponere 26 % af sit blandede kommunale affald. Den aktuelle plan sigter mod en andel på 14 %. De repræsentanter for de nationale myndigheder, som vi mødte, tvivlede på, at det vil være muligt at nå ned på 26 %, for ikke at tale om 14 %. Der er derfor sandsynligvis behov for mere kapacitet. Ifølge en undersøgelse foretaget af landets affaldshåndteringsorganer var der i midten af 2024 kun tilstrækkelig deponeringskapacitet på det portugisiske fastland til yderligere 4,5 år. På grund af denne uholdbare situation blev der vedtaget en handlingsplan i marts 2025.

Rumænien: Alle landets integrerede affaldshåndteringscentre skulle have været operationelle senest i 2019. Det fremgik imidlertid af vores stikprøve af projekter, at der har været kontinuerlige forsinkelser ([tekstboks 6](#) og [figur 11](#)).

- 73** To af de undersøgte medlemsstater oplyste i deres nationale planer de samlede investeringsbeløb uden at angive fordelingen på investeringstyper eller individuelle projekter.
- 74** Desuden angav ingen af de fire nationale planer størrelsen på bidragene fra de enkelte finansieringskilder - hverken offentlige (EU-kilder, nationale og lokale kilder) eller private. I nogle medlemsstater indeholdt planer på regionalt eller lokalt niveau flere oplysninger om finansieringskilder, men disse oplysninger var heller ikke nødvendigvis fuldstændige. Medmindre sådanne oplysninger (om, hvem der leverer hvilken finansiering og hvornår) aggregeres på nationalt plan, er der ingen sikkerhed for, at planerne faktisk kan gennemføres som forventet.
- 75** [Tabel 3](#) sammenfatter de konstaterede problemer i de enkelte medlemsstater.

Tabel 3 | Forskellige aspekter i de nationale affaldshåndteringsplaner

Medlemsstat	Aktuel plan	Prognose for affaldsproduktion	Infrastruktur-behov: udeladt/ undervurderet	Investerings-beløb	Finansierings-kilder
Grækenland	2020-2030	Undervurderet med ca. 10 %	Reparations-centre, nær-genbrugs-stationer	Undervurderet Kun samlet beløb, ikke fordelt på projekter eller investerings-typer	Kilder angivet, men ikke beløb pr. kilde
Polen	2023-2028	I overensstemmelse med faktisk ændring	Infrastruktur til forbrænding	Undervurderet vedr. forbrænding Beløb angivet for hver investerings-type	Kilder angivet, men ikke beløb pr. kilde
Portugal	2023-2030	I overensstemmelse med faktisk ændring	Infrastruktur til forbrænding, deponering og særskilt indsamling på lokalt plan	Undervurderet Samlede beløb for hver region mht. tre investerings-områder (bioaffald, behandling af papir og pap, behandling af plast og metal)	Ingen oplysninger om kilder
Rumænien	2018-2025	Undervurderet	Nye mål i affalds-ramme-direktivet fra 2018 ikke taget i betragtning	Undervurderet Beløb angivet for regioner, investerings-typer og ti delaktiviteter	Kilder angivet, men ikke beløb pr. kilde

76 EU-midler (hovedsagelig ydet under samhørighedspolitikken og fra genopretnings- og resiliensfaciliteten) udgør en væsentlig finansieringskilde for medlemsstaterne i vores stikprøve (*bilag I (figur 8)*). Vi vurderede derfor, i hvilket omfang medlemsstaterne anvendte de disponible midler. Vedrørende samhørighedspolitikken vurderede vi også, om man prioriterede de nedre trin i affaldshierarkiet (dvs. investeringer i deponeringsanlæg, forbrændingsanlæg og anlæg til mekanisk-biologisk behandling) eller de øvre trin (dvs. forebyggelse, forberedelse til genbrug og genanvendelse).

77 Vi sammenlignede tildelingen af samhørighedsmidler til håndtering af kommunalt affald i perioderne 2014-2020 og 2021-2027:

- På EU-niveau er andelen af midler tildelt projekter på de øvre trin i affaldshierarkiet steget fra 59 % til 80 %.
- I tre af de fire medlemsstater er der sket et mærkbart skift fra de nedre til de øvre trin i affaldshierarkiet. Derimod prioriterer Grækenland projekter på de nedre trin i perioden 2021-2027, men de oplyste tal skal tolkes med forsigtighed. Grækenland agter at investere i integrerede projekter med komponenter vedrørende både de øvre og de nedre trin, men har angivet, at investeringerne hovedsagelig angår de nedre trin. Nærmere detaljer kan findes i [bilag VI](#).

78 Med hensyn til absorption af samhørighedsmidlerne i perioden 2014-2020 ([bilag VI \(tabel 2\)](#)) konstaterede vi følgende:

- på EU-niveau var 91 % af de disponible midler blevet anvendt ved udgangen af 2023, hvor støtteberettigelsesperioden for udgifter udløb.
- To af de fire medlemsstater anvendte ikke alle de disponible midler (Grækenland brugte 76 % og Rumænien 57 %). Hvis Grækenland ikke havde reduceret det oprindeligt planlagte beløb for affaldsrelaterede udgifter med ca. 30 %, ville absorptionsgraden have været endnu lavere.

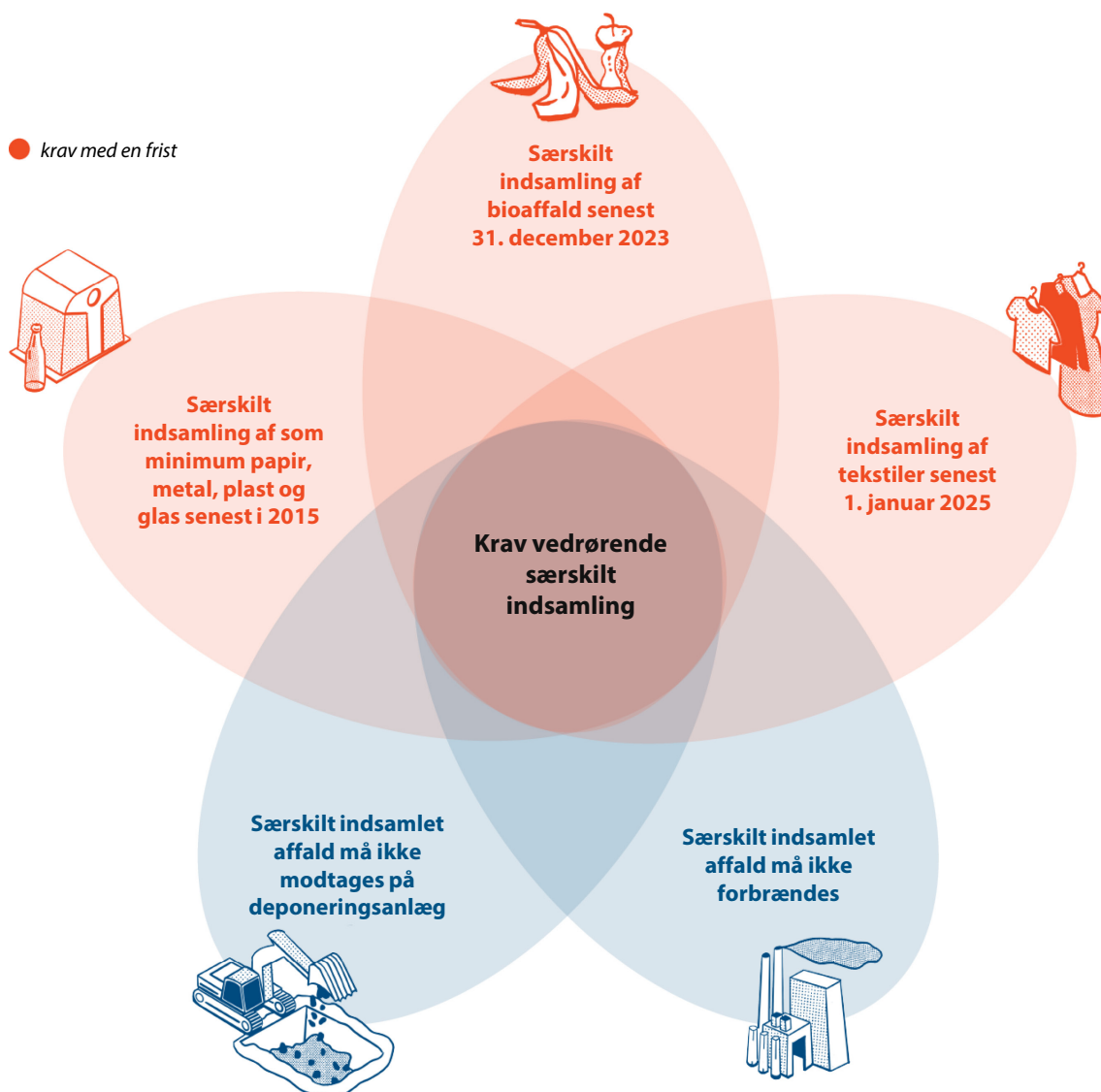
79 Med hensyn til genopretnings- og resiliensfaciliteten konstaterede vi, at to af de fire medlemsstater (Portugal og Rumænien) havde øremærket midler til investeringer i projekter vedrørende affaldsinfrastruktur⁴⁰ til husholdningsaffald og erhvervs- og industriaffald. I september 2025 havde ingen af de to medlemsstater anmodet om betalinger fra Kommissionen for opfyldelse af milepæle og mål vedrørende disse investeringer. Den endelige frist for indgivelse af sådanne anmodninger er udgangen af september 2026.

⁴⁰ Forordning (EU) 2021/241, bilag VI, interventionskode 042, 044 og 044a.

Trods fremskridt er graden af særskilt indsamling fortsat meget lav i tre af de fire undersøgte medlemsstater

80 Affaldssortering er en forudsætning for genanvendelse af høj kvalitet. EU-kravene er vist i [figur 9](#).

Figur 9 | Særskilt indsamling - EU-krav

Kilde: Revisionsretten, baseret på affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet og deponeringsdirektivet.

81 Særskilt indsamling kræver velorganiserede indsamlingssystemer og infrastruktur. Affaldet kan afhentes fra husholdninger, hvis man stiller de nødvendige beholdere til rådighed, og/eller indsamles på nærgenbrugsstationer og genbrugspladser - hvilket er sværere at organisere i tætbefolkede områder. Korrekt sortering kræver samarbejde fra borgernes side, og derfor er oplysningskampagner vigtige. Særskilt indsamling er således omkostningskrævende. Derfor er ordninger for udvidet producentansvar vigtige (punkt [47](#)).

- 82** De landespecifikke 2023-rapporter om tidlig varslings for næsten alle de 18 medlemsstater, der var i risiko for ikke at opfylde 2025-målet for genanvendelse af kommunalt affald, indeholdt henstillinger om at forbedre den særskilte indsamling. Allerede i de landespecifikke 2018-rapporter om tidlig varslings for de fire undersøgte medlemsstater blev det fremhævet, at den særskilte indsamling var ineffektiv. Da situationen ikke var forbedret tilstrækkeligt, blev der i 2023-rapporterne opfordret til yderligere forbedringer (*figur 8*).
- 83** Med hensyn til **oplysningskampagner** konstaterede vi, at alle fire landes aktuelle affaldshåndteringsplaner (*tabel 3*) omfatter foranstaltninger på nationalt og lokalt niveau. Polen havde allerede gennemført en national kampagne i årene 2019-2021, dvs. før den aktuelle plan trådte i kraft. Det havde Grækenland og Portugal ikke. I Rumænien ligger ansvaret for sådanne kampagner hovedsagelig hos operatørerne af de integrerede affaldshåndteringscentre, men ikke alle har arrangeret kampagner. Under vores projektbesøg konstaterede vi, at nogle kommuner og regioner arrangerede lokale kampagner.
- 84** Medlemsstaterne har ikke gjort lige store **fremskridt med hensyn til at organisere særskilt indsamling**. Nogle medlemsstater er kommet længere end andre, men i tre af de undersøgte medlemsstater var niveauerne stadig meget lave i 2022 og 2023. Vi konstaterede, at dette bl.a. skyldtes finansielle begrænsninger, svag administrativ kapacitet og stigende mængder affald pr. indbygger. *Tabel 4* sammenfatter situationen i de fire undersøgte medlemsstater baseret på vores analyse.

Tabel 4 | Situation med hensyn til særskilt indsamling

Medlemsstat	Obligatorisk ifølge lov	Indsamlede fraktioner og metode	Fremskridt
Grækenland	- Bioaffald siden udgangen af 2022 - Tekstiler siden januar 2024 - Fire fraktioner (papir, metal, plast, glas) siden 2015	Én beholder (papir, metal, plast, glas) plus en beholder til blandet affald.	Langsomme fremskridt. De græske myndigheder forventer en stigning i den særskilte indsamling fra 18 % af det samlede kommunale affald i 2022 til 55 % i 2030.

Medlemsstat	Obligatorisk ifølge lov	Indsamlede fraktioner og metode	Fremskridt
Polen	○ Tekstiler siden januar 2025 ○ Fire fraktioner (papir, glas, bioaffald, metal/plast/multi-materiale-emballage) siden juli 2017	Fire beholdere (papir, glas, bioaffald, metal/plast/multi-materiale) plus en beholder til blandet affald.	Støt stigning fra 2014 til 2023, hvor 41 % af det samlede kommunale affald blev indsamlet særskilt. Den aktuelle nationale plan fremhæver behovet for mere kapacitet til særskilt behandling af bioaffald.
Portugal	○ Bioaffald siden udgangen af 2023 ○ Tekstiler siden januar 2025 ○ Fire fraktioner (papir/pap, glas, plast, metal) siden 1997	Tre beholdere (plast/metal, glas, papir/pap) plus en beholder til blandet affald.	Støt stigning fra 2017 til 2023, hvor 24 % af det samlede kommunale affald blev indsamlet særskilt. Den aktuelle affaldshåndteringsplan omfatter flere investeringer i infrastruktur til særskilt indsamling. Det fremgår dog klart af planen, at der ikke er kapacitet nok til at behandle de forskellige affaldsstrømme.
Rumænien	○ Bioaffald siden udgangen af 2023 ○ Tekstiler siden udgangen af 2023 ○ Andre fraktioner siden 2012	Fire fraktioner (papir, metal, plast, glas) og blandet affald. Afhængigt af region: ○ To beholdere: én til blandet affald og én til andre fraktioner ○ Tre beholdere: glas, metal/ plast/ papir og restaffald ○ Fire beholdere: glas, plast/ metal, papir og restaffald.	Langsomme fremskridt. Særskilt indsamling har været obligatorisk siden 2012, men begyndte først i juli 2019. 15 % af det samlede kommunale affald blev indsamlet særskilt i 2022. Det anerkendtes i den gennemførelsesplan, der i slutningen af 2023 blev indsendt sammen med anmodningen om at udsætte opfyldelsen af målet for genanvendelse af kommunalt affald (punkt 58), at de lokale myndigheder ikke havde sikret de rette betingelser for særskilt indsamling.

Note: Denne tabel indeholder ikke oplysninger om følgende fraktioner: batterier og elektronisk udstyr. Tabellen indeholder ikke oplysninger om gennemførelsen vedrørende tekstiler (kolonne 3).

- 85** Bioaffald, som udgør den største fraktion af kommunalt affald (ca. 37 %), indsamles endnu ikke særskilt i tre af de fire medlemsstater (Grækenland, Portugal og Rumænien), men dog i nogle kommuner i hver af dem. Særskilt indsamling af bioaffald reducerer forureningen af andre genanvendelige materialer (såsom papir og plast) og sikrer således højere kvalitet. I regionen Flandern (Belgien) foretages der særskilt indsamling af bioaffald (frugt, grøntsager og haveaffald) hos ca. 70 % af befolkningen. Der foretages særskilt indsamling af haveaffald hos hele befolkningen⁴¹. Særskilt indsamling af bioaffald blev indført allerede i 1990 og siden udvidet gradvis, hvilket har bidraget til opnåelsen af det samlede resultat på 70 %. En anden medvirkende faktor er graden af hjemmekompostering: Dette praktiseres i 42 % af husholdningerne. Ifølge regionens offentlige affaldsmyndighed skal der senest i januar 2026 indføres obligatorisk særskilt indsamling af bioaffald i de kommuner, hvor det endnu ikke er sket.

De undersøgte medlemsstater har gjort begrænsede fremskridt med hensyn til at anvende økonomiske instrumenter

- 86** De landespecifikke 2023-rapporter om tidlig varsling for næsten alle de 18 medlemsstater, der var i risiko for ikke at opfylde 2025-målet for genanvendelse af kommunalt affald, indeholdt henstillinger om at anvende eller forbedre anvendelsen af økonomiske instrumenter (*figur 6*). Ifølge en EEA-rapport⁴² fra 2023 havde alle medlemsstaterne på nær fem indført en deponeringsafgift, mens kun ni medlemsstater havde indført en forbrændingsafgift. Det fremgik også af denne rapport, at kun otte medlemsstater havde en "pay as you throw"-ordning, som dækkede en stor andel af befolkningen.
- 87** Allerede i de landespecifikke 2018-rapporter om tidlig varsling for de fire undersøgte medlemsstater blev det fremhævet, at de økonomiske incitamenter var utilstrækkelige, og/eller at ordningerne for udvidet producentansvar ikke var effektive. Vi vurderede derfor, i) om de grundlæggende miljøprincipper om f.eks. fuld omkostningsdækning og "pay-as-you-throw" var gennemført korrekt, ii) om deponeringsafgiften var blevet forhøjet, iii) om ordningerne for udvidet producentansvar dækkede de fulde affaldshåndteringsomkostninger, og iv) om der var indført returpantordninger.

⁴¹ Data fra Flanderns offentlige affaldsmyndighed, OVAM.

⁴² Briefing 29/2022.

Grundprincipper i EU's politikker for miljø og affaldshåndtering

88 EU's miljøpolitik bygger på princippet om, at forureneren skal betale⁴³. "Forureneren betaler-princippet" kan bl.a. gennemføres ved at fastsætte affaldsgebyrer baseret på **princippet om fuld omkostningsdækning**. Dette indebærer, at affaldsgebyrerne:

- skal beregnes på grundlag af anlægsomkostningerne vedrørende den nødvendige infrastruktur (kapitalomkostningerne), driftsomkostningerne (til tjenester såsom indsamling, behandling og bortskaffelse af affald) og de administrative omkostninger vedrørende affaldshåndteringen. Kapitalomkostningerne skal beregnes som de fulde anlægsomkostninger - inklusive den tilskudsfinansierede del af investeringen - for at muliggøre langsigtet udskiftning af infrastrukturen uden behov for yderligere tilskud
- skal betales af affaldsproducenter såsom endelige forbrugere, dvs. husholdninger eller borgere (disse udtryk anvendes synonymt i denne beretning).

89 For at sikre fuld gennemførelse af "forureneren betaler-princippet" skal affaldsgebyrerne desuden beregnes på grundlag af det producerede affalds vægt eller volumen. Med andre ord skal de beregnes efter **"pay as you throw"-princippet**. Dette tilskynder affaldsproducenterne til at minimere deres affald i overensstemmelse med de overordnede målsætninger for EU's affaldspolitik (jf. [tekstboks 5](#)). Det skal dog bemærkes, at uforholdsmæssigt høje gebyrer kan føre til ulovlig bortskaffelse af affald.

Tekstboks 5

Portugal - Eksempel på indførelse af "pay as you throw"-princippet med positiv effekt

Én kommune indførte en "pay as you throw"-ordning i 2021 og har gradvis udvidet den til omfatte alle indbyggerne i 2025. Ordningen medførte:

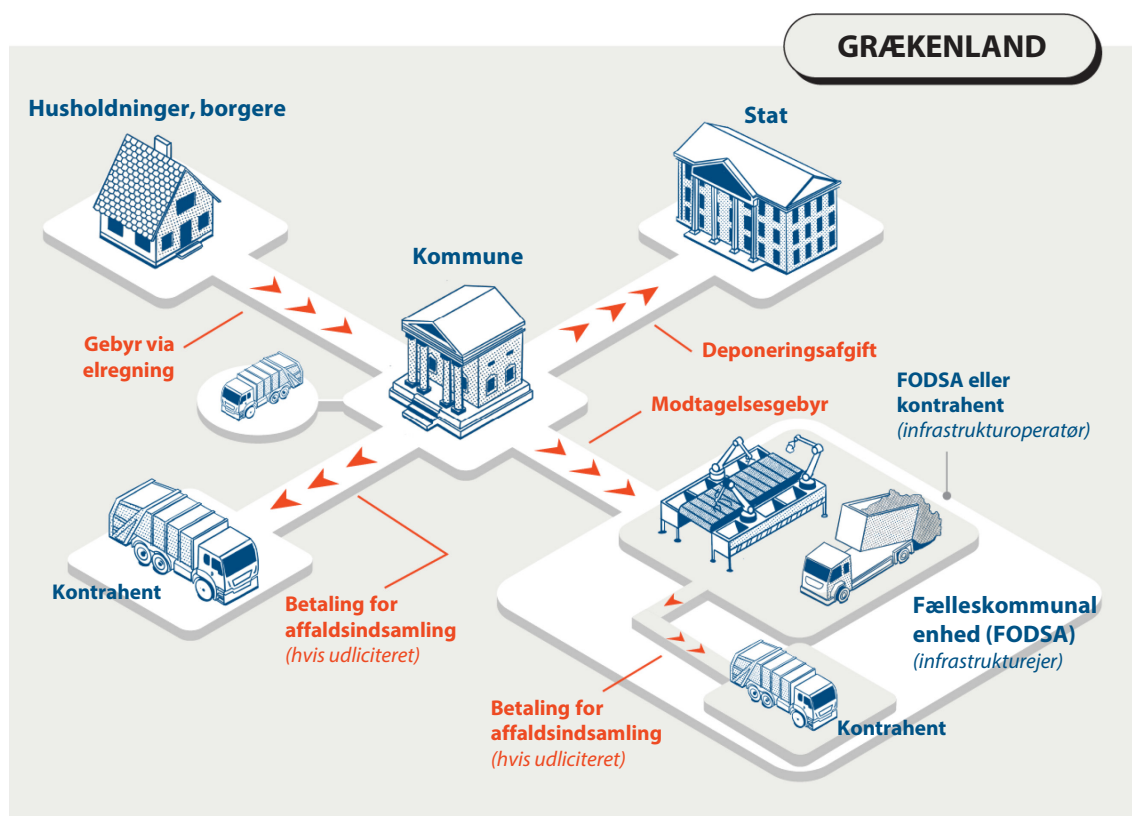
- at andelen af blandet affald faldt fra 72 % til 67 % i 2023
- at antallet af affaldsafhentninger pr. måned faldt: Ved udgangen af 2023 fik 40 % af husholdningerne afhentet blandet affald tre eller fire gange om måneden, mens andelen i maj 2021 var 70 %, idet 42 % af brugerne i 2023 valgte én eller to afhentninger pr. måned, mens det i 2021 gjaldt 28 %.

⁴³ Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsområde, artikel 191, stk. 2, og affaldsrammedirektivet, artikel 14.

90 De vigtigste interessenter i forbindelse med håndtering af kommunalt affald er infrastrukturejeren, infrastrukturoperatøren, affaldsindsamlerne og kommunen. Systemet varierer fra medlemsstat til medlemsstat - i nogle lande ejes og drives infrastrukturen f.eks. af den samme enhed, og i nogle lande er der oprettet fælleskommunale enheder for alle kommunerne i en bestemt region. De finansielle strømme mellem interessenterne varierer alt efter systemets opbygning. Kort fortalt betaler borgerne (husholdningerne) et affaldsgebyr, mens infrastrukturens operatør eller ejer får et modtagelsesgebyr for at behandle, deponere og/eller forbrænde affald. Alle de fire medlemsstater opkræver desuden en deponeringsafgift. Affaldsgebyret skal dække de forskellige interessenters omkostninger (punkt 88).

91 *Figur 10* er en forenklet gengivelse af systemet i Grækenland. *Bilag VII* indeholder tilsvarende gengivelser af systemerne i de tre andre medlemsstater, som vi reviderede.

Figur 10 | Grækenland - de vigtigste interessenter og finansielle strømme i forbindelse med håndtering af kommunalt affald

Note: Af overskuelighedshensyn viser figuren ikke andre brugerkategorier såsom nonprofitorganisationer og virksomheder, som ikke udelukkende producerer kommunalt affald, men også skal betale affaldsgebyr.

Kilde: Revisionsretten.

92 På grundlag af vores stikprøve af projekter vurderede vi med hensyn til de fire undersøgte medlemsstater:

- om affaldsgebyrerne dækkede alle omkostningerne. Vi vurderede også gebyrsystemernes effektivitet ved at undersøge, hvor hyppigt der var foretaget gebyrændringer for at følge omkostningernes udvikling, og hvor højt niveauet af ubetalte affaldsregninger var. Et gebyr er kun effektivt, hvis det regelmæssigt ajourføres for at afspejle omkostningsændringer, og hvis det faktisk bliver betalt
- om de affaldsgebyrer, som borgerne skulle betale, var beregnet efter "pay as you throw"-princippet.

93 Vi konstaterede med hensyn til princippet om fuld omkostningsdækning, at det ikke blev anvendt i de områder, som vi undersøgte (tre regioner i Rumænien og én kommune pr. projekt i de tre andre medlemsstater). Det havde hovedsagelig følgende årsager (jf. [tabel 5](#) for nærmere oplysninger):

- Affaldsgebyrerne dækkede ikke alle omkostningerne, selv om alle fire medlemsstaters nationale lovgivning kræver fuld omkostningsdækning.
- Gebyrafgørelserne var ikke blevet ajourført regelmæssigt af de lokale myndigheder. I alle fire medlemsstater giver den nationale lovgivning de lokale myndigheder skønsbeføjelser til at justere gebyrerne, dvs. forhøje, sænke eller fastholde dem. Lokale myndigheders gebyrafgørelser påvirkes ofte af forskellige hensyn, herunder politiske.
- En del regninger/gebyrer var ikke blevet betalt af borgerne.

Tabel 5 | Princippet om fuld omkostningsdækning - situationen i de enkelte medlemsstater

Medlemsstat	Delvis anvendelse af princippet om fuld omkostningsdækning: hovedårsager
Grækenland	○ Gebyrberegningen var ikke baseret på de fulde investeringsomkostninger, idet eventuelle tilskud var fratrasket. ○ Deponeringsafgiften (opkrævet siden 2023) var ikke omfattet af gebyret. ○ Tre ud af fire kommuner havde underskud i et eller flere af årene fra 2022 til 2024, dvs. gebyrindtægterne var utilstrækkelige til at dække alle omkostningerne. ○ Trods disse underskud forhøjede disse tre kommuner ikke gebyrerne. ○ Niveaue af ubetalte affaldsregninger (2024) lå på mellem 1,4 % og 11 %.
Polen	○ Gebyrberegningen var ikke baseret på de fulde investeringsomkostninger, idet eventuelle tilskud var fratrasket. ○ Tre ud af fire kommuner havde underskud i et eller flere af årene fra 2021 til 2023, dvs. gebyrindtægterne var utilstrækkelige til at dække alle omkostningerne. Polens overordnede revisionsorgan drog en lignende konklusion vedrørende en stikprøve på 13 kommuner i en beretning udsendt i maj 2025. ○ Trods disse underskud forhøjede den ene af disse tre kommuner ikke gebyrerne efter 2021. ○ Niveaue af ubetalte affaldsregninger (2023) lå på mellem 1,7 % og 6,5 %.
Portugal	○ Gebyrberegningen var ikke baseret på de fulde investeringsomkostninger, idet eventuelle tilskud var fratrasket. ○ I 2022 og 2023 lå den gennemsnitlige omkostningsdækning i Portugal som helhed på henholdsvis 70 % og 68 %. ○ Trods underskud havde den ene af de store kommuner ikke forhøjet gebyrerne siden 2015. ○ Niveaue af ubetalte affaldsregninger (2023) lå på mellem 0,2 % og 4 %.
Rumænien	Jf. punkt 94 .

94 Rumæniens affaldshåndteringssystem adskiller sig væsentligt fra de tre andre landes med hensyn til håndteringen af omkostningsrisici. I Rumænien er det infrastrukturoperatørerne, der bærer omkostningsrisiciene, mens det i de andre lande er myndighederne. Det har følgende konsekvenser:

- I Grækenland, Polen og Portugal har operatørerne ret til omkostningsdækning plus en fortjenstmargen, men i Rumænien fastsættes operatørernes modtagelsesgebyr efter et offentligt udbud. Vi undersøgte tre rumænske projekter, som allerede var operationelle, og konstaterede vedrørende to af dem, at operatørerne havde underskud de første år. Under særlige omstændigheder kan operatører anmode om gebyrforhøjelser. Det gjorde alle de pågældende tre operatører, og de fik alle bevilget mindst én.
- Infrastrukturoperatørerne skal betale en afgift for at anvende infrastrukturen, stort set svarende til det årlige afskrivningsbeløb. Kontrakterne havde imidlertid en varighed på ti år eller derunder, dvs. mindre end infrastrukturens forventede levetid. Det betyder, at myndighederne kun kan få dækket de fulde investeringsomkostninger, hvis disse kontrakter kan forlænges, eller hvis der kan indgås nye kontrakter.
- De virksomheder, der er ansvarlige for affaldsindsamling, skal indgå kontrakter med borgerne (husholdningerne) og opkræve affaldsgebyr, undtagen i nogle få kommuner, som har valgt at pålægge borgerne en affaldsafgift. Der var indgået kontrakter med mellem 60 % og 100 % af borgerne. Indsamling af affald fra alle borgere er imidlertid en retlig forpligtelse. Niveauet af ubetalte affaldsregninger (2024) lå på mellem 0,2 % og 40 %.

95 Vi konstaterede, at "pay as you throw"-princippet er indført ved lov i alle fire medlemsstater, men at Polen ikke anvender det vedrørende beboelsesejendomme (dvs. husholdninger). I Portugal skal loven senest i 2030 finde anvendelse på husholdninger og senest i 2025 finde anvendelse på andre brugere, f.eks. virksomheder.

96 Vi konstaterede, at "pay as you throw"-princippet - som indebærer, at affaldsgebyrerne skal beregnes på grundlag af det producerede affalds vægt eller volumen - som regel endnu ikke blev anvendt vedrørende husholdninger i de fire medlemsstater, som vi reviderede, jf. [tabel 6](#).

Tabel 6 | "Pay as you throw"-princippet - situationen i de enkelte medlemsstater

Medlemsstat	Delvis anvendelse af "pay as you throw"-princippet: hovedårsager
Grækenland	Faktureringsgrundlag: m ² (dvs. gebyrsats ganget med ejendommens areal (i m ²)).
Polen	○ Beboelsesejendomme - faktureringsgrundlag: m² eller vandforbrug eller pr. person eller pr. husholdning. ○ Erhvervsejendomme - faktureringsgrundlag: volumen (i de kommuner, vi fik oplysninger om). ○ Ejendomme til delvis beboelse - faktureringsgrundlag: en kombination af de to ovenstående (i de kommuner, vi fik oplysninger om).
Portugal	Faktureringsgrundlag: ○ Fast komponent (baseret på antallet af huse i kommunen). ○ Variabel komponent baseret på vandforbrug. 5 % af kommunerne i Portugal anvender imidlertid allerede "pay-as-you-throw"-princippet.
Rumænien	Faktureringsgrundlag: forskelligt i hver af de tre regioner. ○ To regioner opkræver et gebyr pr. person. ○ Én region anvender delvis "pay-as-you-throw"-princippet (baseret på affaldsbeholdervolumen), men endnu ikke vedrørende borgere i lejlighedskomplekser. ○ Princippet anvendes ikke af det lille antal kommuner, som har valgt at pålægge en skat i stedet for at opkræve gebyrer.

Andre økonomiske instrumenter

97 De landespecifikke 2023-rapporter om tidlig varslings for Grækenland, Portugal og Rumænien indeholdt henstillinger om at forhøje deponeringsafgiften. Afgiften er blevet forhøjet gradvis i alle tre lande, men ligger stadig under EU-gennemsnittet⁴⁴ (mellem 39 euro og 46 euro pr. ton i 2023). Til sammenligning har Belgien ifølge EEA en af de højeste deponeringsafgifter i EU, og sammen med fastsættelse af deponeringsforbud har den sikret omdirigering af affald fra bortskaffelse til genanvendelse. Hvis afgiften varierer meget fra land til land, kan det medføre, at affald overføres mellem lande af økonomiske årsager. **Tabel 7** sammenfatter situationen i de fire medlemsstater baseret på vores analyse.

⁴⁴ Briefing 29/2022.

Tabel 7 | Deponerings- og forbrændingsafgifter

Medlemsstat	Obligatorisk ifølge lov	Siden	Afgiftsforhøjelser
Deponeringsafgift			
Grækenland	JA	2012 Men først anvendt fra 2022	Afgiften skal stige gradvis med 5 euro pr. ton fra 20 euro i 2022 til 35 euro i 2025. Fra 2026 vil afgiften ligge på mellem 35 euro og 45 euro pr. ton, afhængigt af antallet af operationelle affaldshåndteringscentre i de enkelte regioner. Der gælder særlige regler for regioner, der endnu ikke har sådanne centre. Da infrastrukturen til behandling af affald er begrænset, har over halvdelen af de græske kommuner (164) indbragt loven for statsrådet med påstand om, at den er forfatningsstridig. Kommunerne agter at tilbageholde en del af afgiften og investere den i affaldsinfrastruktur i deres respektive regioner. I maj 2025 var der endnu ikke faldet endelig afgørelse.
Polen	JA	2001	I løbet af 24 år (2001-2025) steg afgiften pr. ton med ca. 1 500 % og nåede op på 418 zloty pr. ton (ca. 97 euro pr. ton).
Portugal	JA	2006	I løbet af 10 år (2015-2025) steg afgiften pr. ton med 536 % og nåede op på 35 euro pr. ton.
Rumænien	JA	2019	Fra 2023 til 2024 steg afgiften pr. ton med 100 % og nåede op på 160 lei (ca. 32 euro) pr. ton. Import af affald til deponering er forbudt, men ifølge de nationale myndigheder bidrager Rumæniens lave deponeringsafgift til problemet med ulovlige overførsler af affald fra andre lande.
Forbrændingsafgift			
Grækenland	Ikke relevant	--	Grækenland har ingen forbrændingsanlæg.
Polen	NEJ	--	Polen agter ikke at indføre en forbrændingsafgift trods Kommissionens henstilling i 2023-rapporten om tidlig varsling.
Portugal	JA	2006	Afgiften er blevet forhøjet adskillige gange i løbet af de seneste 10 år.
Rumænien	Ikke relevant	--	Rumænien har ingen forbrændingsanlæg.

- 98** De landespecifikke rapporter om tidlig varsling for Polen og Portugal fra både 2018 og 2023 indeholdt henstillinger om indførelse eller styrkelse af ordninger for udvidet producentansvar. 2018-rapporten for Rumænien indeholdt også en henstilling om udvidelse af de eksisterende ordninger.
- 99** Alle fire medlemsstater har sådanne ordninger i forskelligt omfang, jf. [tabel 8](#). Ordningerne indebærer, at producenterne skal dække de fulde omkostninger ved affaldshåndteringen, fra særskilt indsamling til sortering, behandling og bortskaffelse. I Polen og Portugal, som allerede har operationelle ordninger, konstaterede vi dog, at de gebyrer, som producenterne betaler, i øjeblikket er utilstrækkelige til at dække alle omkostningerne.

Tabel 8 | Ordninger for udvidet producentansvar

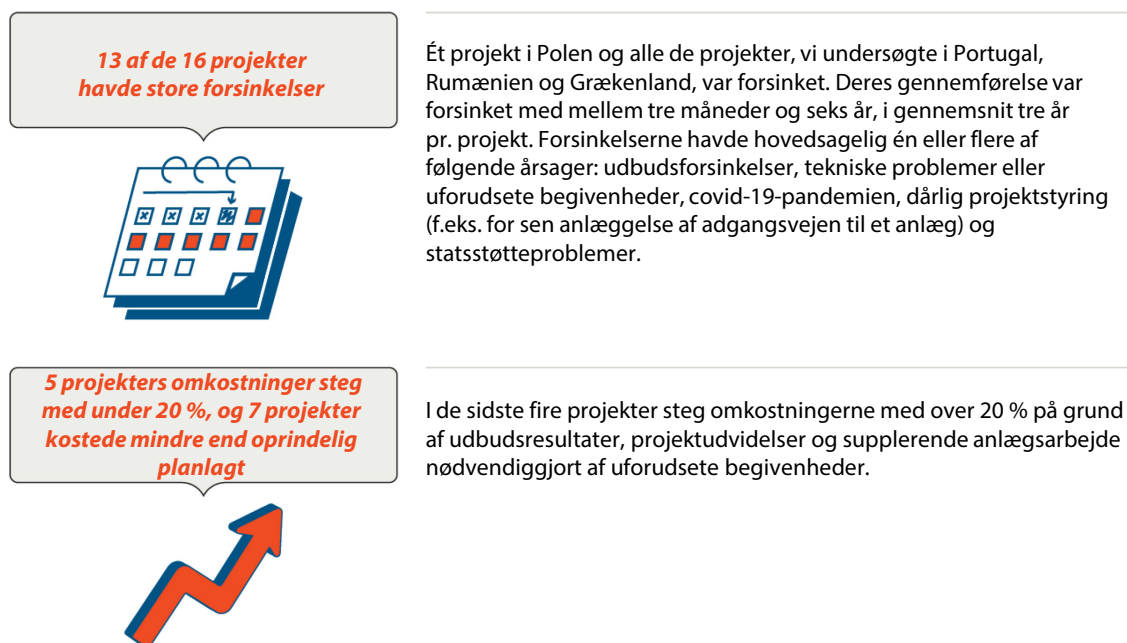
Medlemsstat	Kommentarer
Grækenland	På grund af gennemførelsesforsinkelser er ordningerne endnu ikke fuldt operationelle for alle affaldsstrømme som krævet i den nationale lovgivning.
Polen	I 2023 indledte Kommissionen traktatbrudsprocedurer mod Polen for bl.a. ufuldstændig/ukorrekt gennemførelse af bestemmelserne om udvidet producentansvar. Der findes nogle ordninger, men gebyrerne er utilstrækkelige til at dække affaldshåndteringsomkostningerne.
Portugal	Der findes ordninger, men trods en forhøjelse i 2024 dækker de gebyrer, som producenterne betaler, ikke alle affaldshåndteringsomkostningerne. Portugal forhøjede gebyrerne med virkning fra januar 2025. Effekten med hensyn til at dække omkostningerne kan endnu ikke vurderes.
Rumænien	Der findes ordninger, og ifølge de kontrakter, som vi så for tre regioner, dækker gebyrerne de faktiske omkostninger. Vi vurderede ikke gennemførelsen af disse kontrakter.

- 100** De landespecifikke 2023-rapporter om tidlig varsling for Polen og Portugal og de landespecifikke 2018-rapporter om tidlig varsling for Portugal og Rumænien indeholdt henstillinger om indførelse af returpantordninger. Rumænien har haft en sådan ordning siden slutningen af 2023, og i de tre andre medlemsstater forventes sådanne ordninger at starte i 2025 (Polen) eller 2026 (Grækenland og Portugal).

De fleste af de undersøgte projekter var forsinket, og nogle havde omkostnings- og kapacitetsproblemer

- 101** Vi vurderede, om de 16 projekter i vores stikprøve (*bilag I (figur 10)*) var godt gennemført med hensyn til tid og omkostninger, og om anlæggenes behandlingskapacitet var passende. I forbindelse med deponeringsprojekterne vurderede vi, om operatørerne havde sørget for dækning af nedluknings- og efterbehandlingsomkostninger som krævet i henhold til deponeringsdirektivet.
- 102** De fleste projekter (13 af de 16) var blevet forsinket med mere end 18 måneder i forhold til den oprindelige gennemførelsesdato. I alle de undersøgte projekter på nær fire var omkostningerne steget med under 20 % i forhold til de oprindelig godkendte omkostninger eller tilmed faldet (*figur 11*).

Figur 11 | Nærmere oplysninger om forsinkelser og omkostningsstigninger

Kilde: Revisionsretten.

- 103** Forsinkelser kan påvirke effektiviteten, jf. eksemplet med de rumænske projekter i *tekstboks 6*. Desuden kan enhver forsinkelse i projektgennemførelsen forsinke fremskridtene med hensyn til at opfylde de mål, der er fastsat i EU-lovgivningen (*figur 2* og *figur 3*).

Tekstboks 6

Effekt af forsinkelser i projektgennemførelsen - fire projekter i Rumænien

- De oprindelige ansøgninger vedrørende de fire projekter, som vi undersøgte, var blevet indsendt mellem 2010 og 2012, dvs. mere end ti år før de henholdsvis blev afsluttet (tre projekter) og blev operationelt (ét projekt). Anlægsarbejdet var udført som oprindelig planlagt, dvs. med en udformning som afspejlede den affaldsbehandlingsteknologi, der var til rådighed på ansøgningstidspunktet. F.eks. blev den mekaniske behandling hovedsagelig udført manuelt med blot nogle få automatiske processer. Dette resulterede i lave procentsatser for materialenyttiggørelse.
- Forsinkelser i procedurerne for udvælgelse af infrastrukturoperatører havde betydet, at anlæggene og udstyret stod ubrugt hen i årevis og begyndte at forfalde (tre projekter). I forbindelse med det fjerde projekt, som endnu ikke var operationelt, havde støttemodtageren indgået en vedligeholdelseskontrakt for at forhindre forfald.
- Forsinkelser vedrørende ét projekt førte til lukning af deponeringsanlæg, der ikke opfyldte kravene i deponeringsdirektivet, selv om et nyt deponeringsanlæg, som opfyldte dem, endnu ikke var klar. Med henblik på håndtering af affaldet åbnede de lokale myndigheder et midlertidigt deponeringsanlæg, som blev anvendt indtil 2020. I maj 2024 befandt 300 ton ubehandlet kommunalt affald sig stadig på det midlertidige anlæg, jf. fotoet nedenfor.

Kilde: Revisionsretten (foto taget i maj 2024).

- 104** Vi konstaterede vedrørende to af de 16 projekter, at anlæggene endnu ikke i var drift ved udgangen af 2024, selv om anlægsarbejdet var afsluttet flere år tidligere. I det ene tilfælde blev der ikke indsamlet affald, fordi der endnu ikke var indkøbt skraldevogne, og i det andet tilfælde var kontrakten med den fremtidige operatør endnu ikke underskrevet. Et tredje projekt var kun delvis operationelt: Behandlingsinfrastrukturen var i brug, men der var endnu ikke indgået en kontrakt om indsamling og transport af affald i én af de fire projektzoner.
- 105** Vi var kun i stand til at foretage en kapacitetsanalyse vedrørende ti af de 16 projekter, eftersom to anlæg endnu ikke var operationelle, to først var sat i drift kort før vores besøg, og to var af en art, hvor kapacitet ikke er en relevant faktor. Vi konstaterede:
- at tre projekters anlæg kørte med langt under den angivne kapacitet (med mellem 38 % og 54 %), i hvert fald en del af tiden. Dette skyldtes tekniske problemer, eller at de modtagne mængder særskilt indsamlet affald til behandling var mindre end forventet
 - at to projekters anlæg ikke havde tilstrækkelig kapacitet, fordi mængden af affald til behandling var blevet undervurderet. I ét tilfælde steg den særskilte indsamling f.eks. betydeligt som følge af oplysningskampagner.
- 106** De potentielle miljøkonsekvenser af at drive et deponeringsanlæg er ikke begrænset til infrastrukturens driftsperiode, eftersom der potentielt kan forekomme [perkolatnedsivning](#) og gasemissioner i årtier, efter at deponeringen af affald er ophørt. Derfor fastsætter deponeringsdirektivet, at der skal hensættes midler til dækning af nedluknings- og efterbehandlingsomkostninger i en periode på mindst 30 år. Det kan f.eks. gøres ved hjælp af en sikkerhedsstillelse.
- 107** Vi konstaterede, at den nationale lovgivning i alle fire medlemsstater indeholder sådanne bestemmelser, og i ét tilfælde (Portugal) er beløbet også angivet. I lyset af konklusionerne fra en særlig undersøgelse konstaterede vi vedrørende fem af de otte projekter i vores stikprøve, der omfattede investeringer i deponeringsanlæg, at der var foretaget tilstrækkelige hensættelser ([tabel 9](#)).

Tabel 9 | Hensættelser til nedlukning og efterbehandling af deponeringsanlæg

Medlemsstat	Krav i national lovgivning	Grundlag for fastsættelse af beløb (ved lov)	Er de regnskabsmæssige hensættelser tilstrækkelige?
Grækenland	JA	Undersøgelse	Tilstrækkelige i to af de fire projekter.
Polen	JA	Ikke angivet, men lovgivningen fastsætter, at beløbet skal være stort nok til at dække omkostningerne	Ingen investeringer i deponeringsanlæg i vores stikprøve.
Portugal	JA	20 % af de samlede investeringer i deponeringsanlæg	Ingen investeringer i deponeringsanlæg i vores stikprøve.
Rumænien	JA	Undersøgelse	Tilstrækkelige i tre af de fire projekter.

Vedtaget af Afdeling II, der ledes af Annemie Turtelboom, medlem af Revisionsretten, i Luxembourg på mødet den 15. oktober 2025.

På Revisionsrettens vegne

Tony Murphy
Formand

Bilag

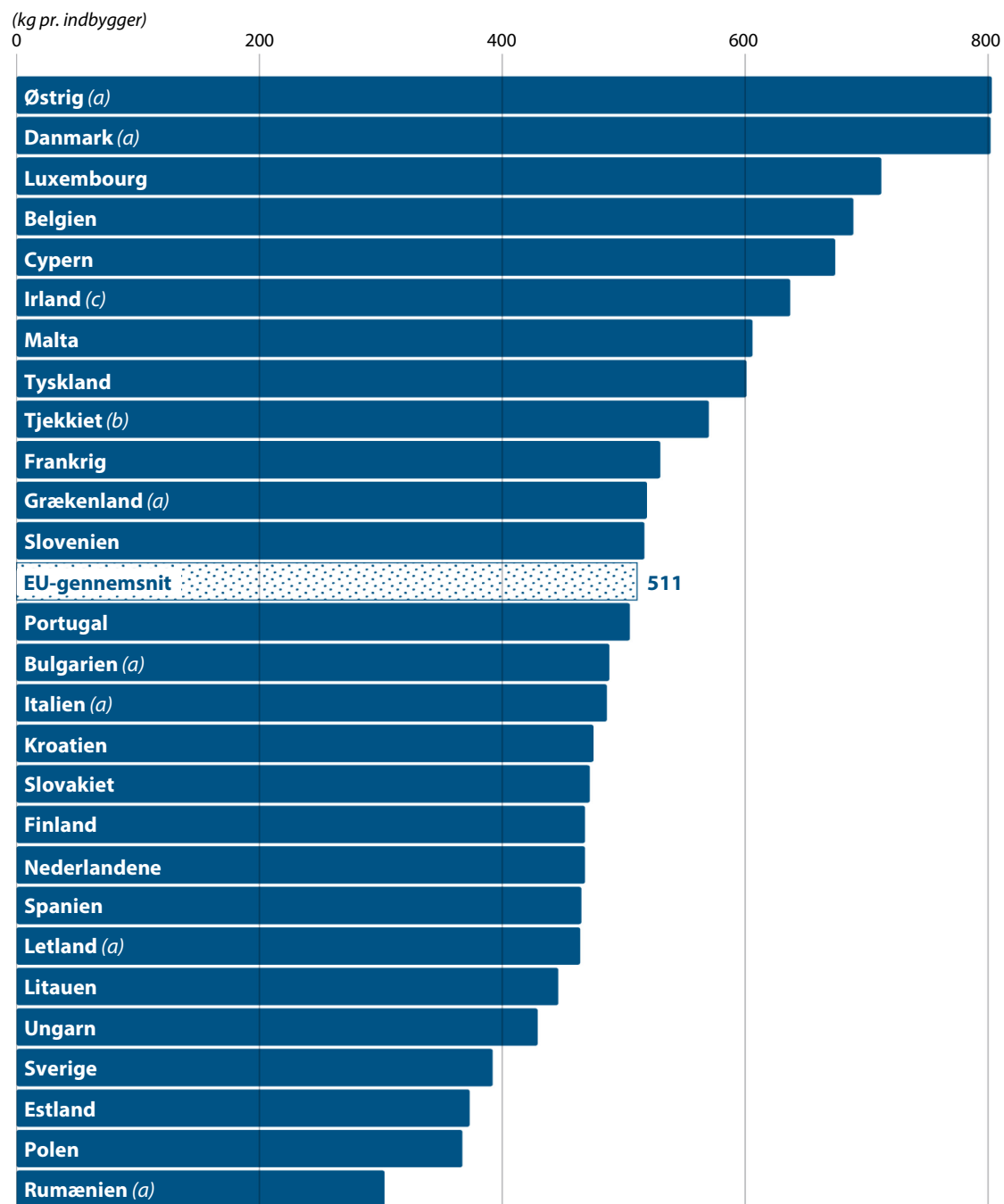
Bilag I - Om revisionen

Kommunalt affald forklaret

- 01** "Kommunalt affald" er affald, som indsamles af eller på vegne af kommunale myndigheder og bortskaffes via affaldshåndteringssystemer¹. Det omfatter blandet affald og særskilt indsamlet affald (såsom glas og papir) fra husholdninger, samt affald fra andre kilder såsom kontorer, butikker og offentlige institutioner, når dette affald har samme karakteristika og sammensætning som affald fra indsamlet fra husholdninger².
- 02** I 2023 blev der i EU produceret 511 kg kommunalt affald pr. indbygger. Mængden varierer dog betydeligt på tværs af medlemsstaterne, fra ca. 800 kg til ca. 300 kg pr. indbygger, jf. [figur 1](#). Dette skyldes f.eks. forskelle med hensyn til økonomisk velstand og andelen af indbyggere, der bor i byer og derfor har et højere forbrug af emballerede dagligvarer.

¹ Eurostat, [Glossary - Municipal waste](#).

² [Direktiv 2008/98/EF](#), artikel 3, stk. 2b.

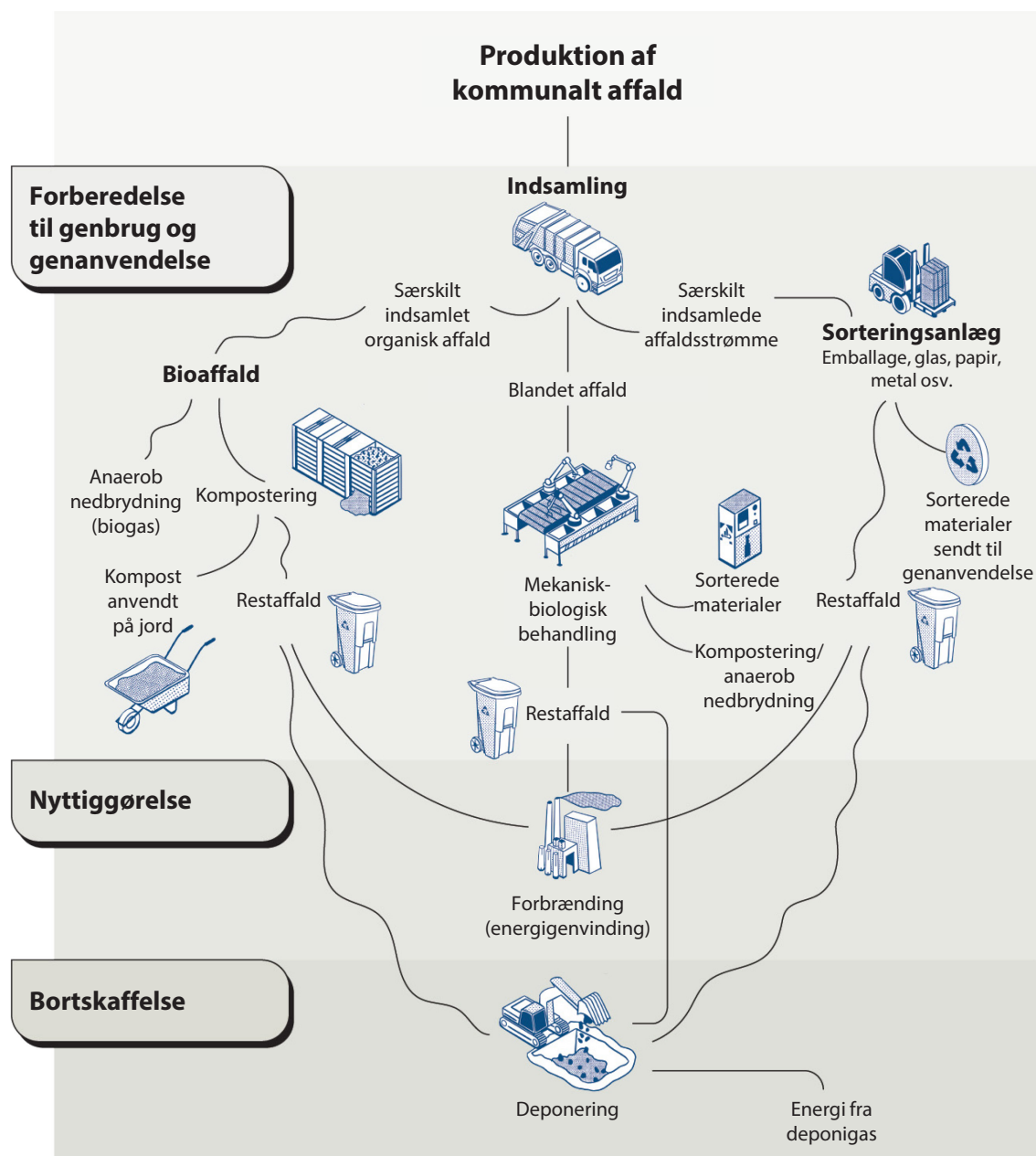
Figur 1 | Kommunalt affald i 2023 (kg pr. indbygger)

a: 2022-data, b: 2021-data, c: 2020-data

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [env_wasmun](#), udtrukket den 2. oktober 2025.

03 Behandling af affald omfatter aktiviteter såsom kompostering af bioaffald, genanvendelse, forbrænding og deponering. Affaldshåndteringsprocessen er illustreret i *figur 2*.

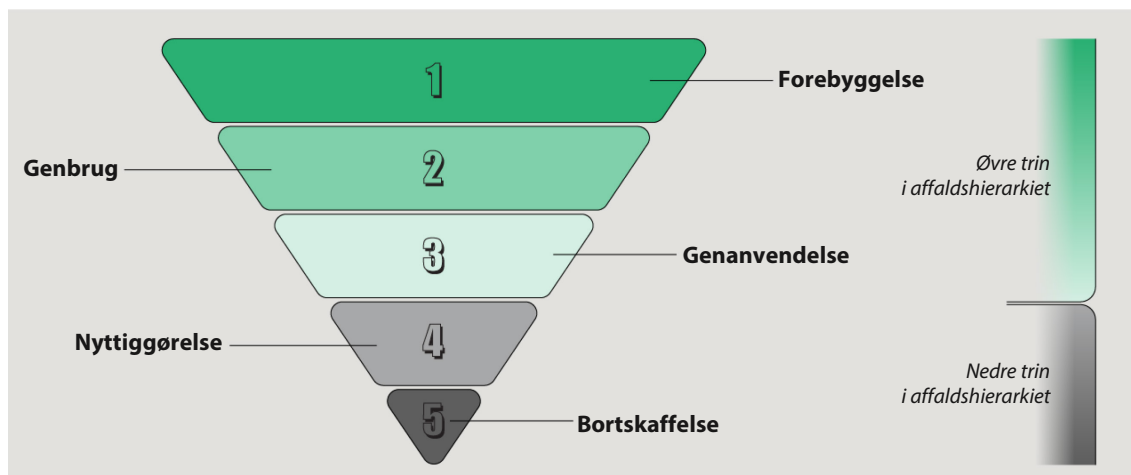
Figur 2 | Affaldshåndteringsprocessen

Kilde: Revisionsretten.

04 I 2008 blev der i EU-lovgivningen indført et affaldshierarki med fem trin, hvor affaldsforebyggelse prioriteres højest, og deponering er den mindst foretrukne løsning ([figur 3](#)).

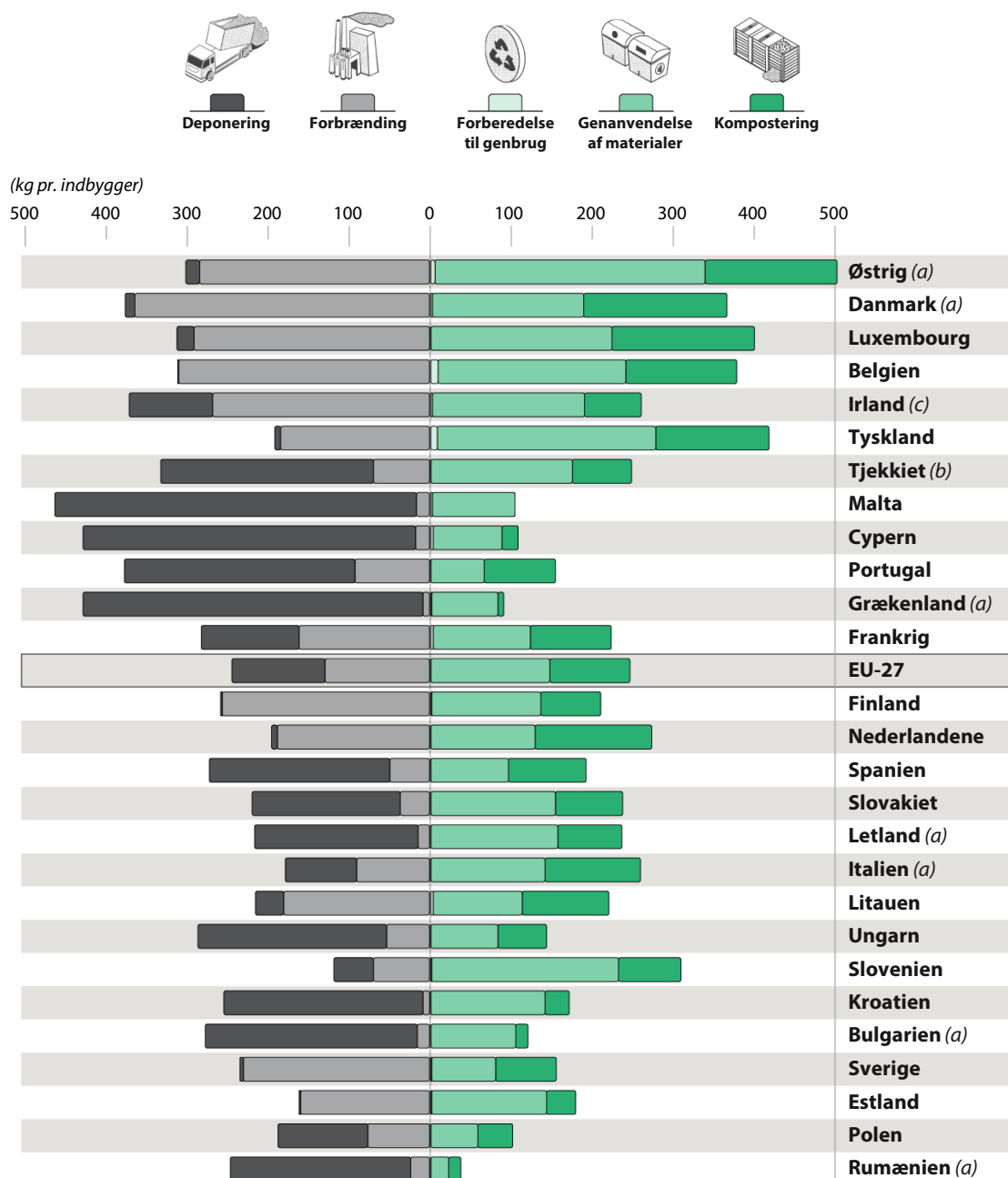
Figur 3 | Affaldshierarkiet

Kilde: Revisionsretten, baseret på affaldsrammedirektivet.

05 **Figur 4** viser anvendelsen af de forskellige behandlingsmetoder i medlemsstaterne. Der er betydelige forskelle mellem landene, idet nogle deponerer over 70 % af deres affald, mens andre forbrænder over 50 %.

Figur 4 | Kommunalt affald pr. indbygger og anvendelse af behandlingsmetoder (2023, i kg)

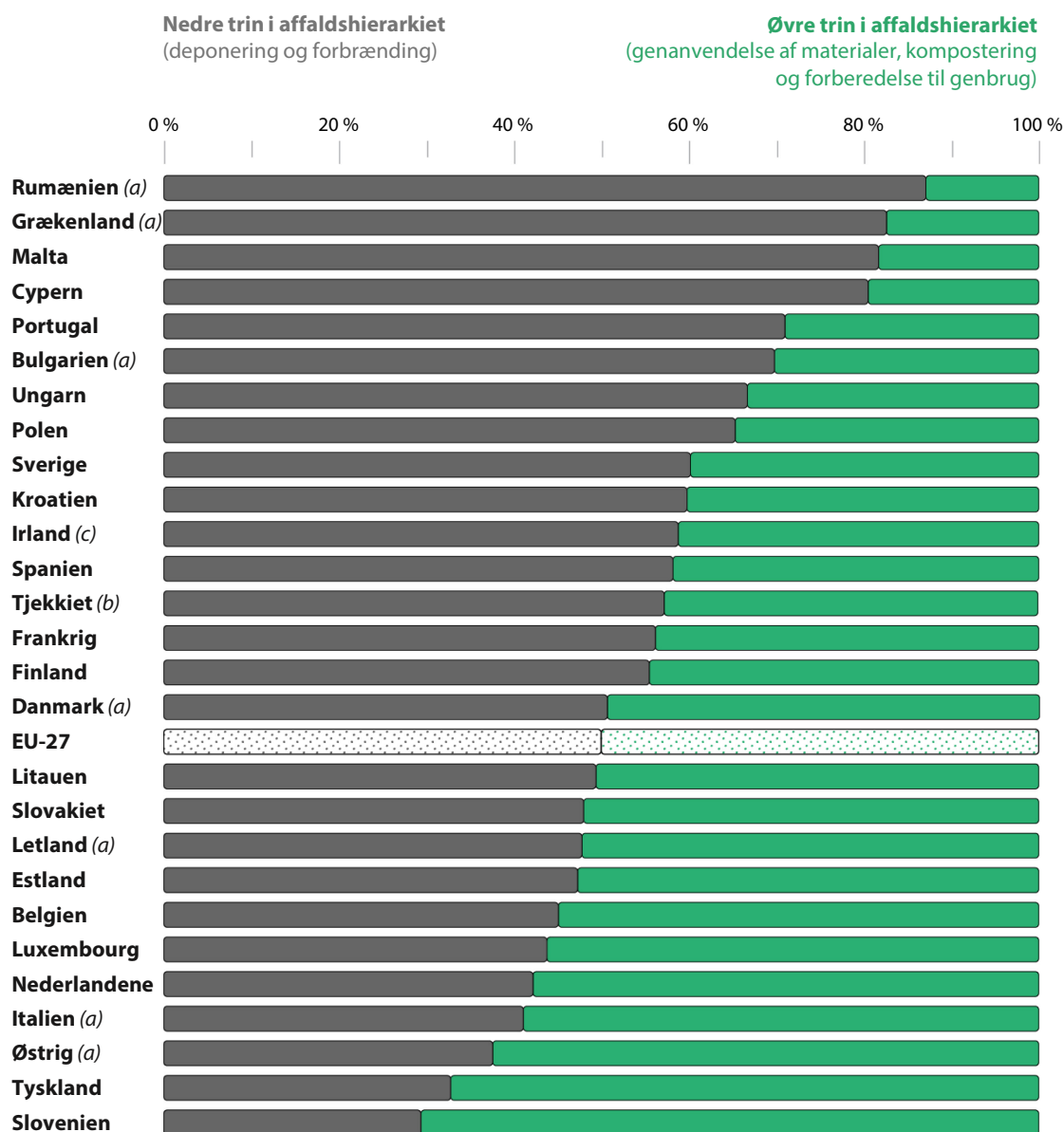

a: 2022-data, b: 2021-data, c: 2020-data

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [env_wasmun](#), udtrukket den 2. oktober 2025.

06 **Figur 5** illustrerer fordelingen på de nedre og de øvre trin i affaldshierarkiet. Frontløberne med hensyn til genanvendelse og kompostering (over 60 % af det kommunale affald) er Slovenien, Tyskland og Østrig.

Figur 5 | Affald behandlet på de nedre og de øvre trin i affaldshierarkiet (2023, i %)

a: 2022-data, b: 2021-data, c: 2020-data

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [env_wasmun](#), udtrukket den 2. oktober 2025.

EU's lovgivningsmæssige ramme

- 07** EU's ramme for affaldshåndtering blev fastlagt i 1975, da [direktivet om affald](#) blev vedtaget i medfør af artikel 100 og 235 i [Romtraktaten](#). Siden da er der vedtaget retsakter for at tilskynde medlemsstaterne til at forebygge, genanvende og behandle affald med henblik på nyttiggørelse af materialer og genvinding af energi og til at indføre processer med henblik på genbrug af affald.
- 08** I dag udgøres den vigtigste EU-lovgivning om kommunalt affald ([figur 6](#)) af tre direktiver, som alle er blevet ændret flere gange: affaldsrammedirektivet, direktivet om emballage og emballageaffald ("emballagedirektivet") og deponeringsdirektivet. I 2025 blev emballagedirektivet ophævet ved forordningen om emballage og emballageaffald ("emballageforordningen"), og en yderligere ændring af affaldsrammedirektivet blev vedtaget.

Figur 6 | Retsakter

Affaldsrammedirektivet

Direktiv 2008/98/EF, som ændret i 2014, 2015, 2017, 2018 og 2025

Fastsætter foranstaltninger til at beskytte miljøet og menneskers sundhed ved at forebygge eller mindske produktionen af affald og de negative følger af affaldsproduktion og -håndtering.
Opstiller affaldshierarkiet.
Fastsætter mål, som medlemsstaterne skal opfylde.

Direktivet om emballage og emballageaffald

Direktiv 94/62/EF, som ændret i 2003, 2004, 2005, 2009, 2013, 2015 og 2018

Fastsætter foranstaltninger rettet mod, som første prioritet, forebyggelse af produktion af emballageaffald, og, som andre grundlæggende principper, genbrug af emballage, genanvendelse og andre former for nyttiggørelse af emballageaffald med det formål at reducere den endelige bortskaffelse af sådant affald for at bidrage til omstillingen til en cirkulær økonomi.
Fastsætter mål, som medlemsstaterne skal opfylde.

Forordningen om emballage og emballageaffald

Forordning (EU) 2025/40 om ophævelse af direktivet om emballage og emballageaffald

Fastsætter krav til emballage i hele dens livscyklus vedrørende miljømæssig bæredygtighed og mærkning, der skal opfyldes, inden emballagen bringes i omsætning. Fastsætter også krav til udvidet producentansvar, forebyggelse af emballageaffald såsom reduktion af unødvendig emballage og genbrug eller genpåfyldning af emballage samt indsamling og behandling, herunder genanvendelse, af emballageaffald.
Fastsætter mål, som medlemsstaterne skal opfylde.

Deponeringsdirektivet

Direktiv 1999/31/EF, som ændret i 2018.

Har til formål at sikre en gradvis reduktion af deponering af affald, navnlig af affald, der er egnet til genanvendelse og anden nyttiggørelse. Fastlægger ved hjælp af præcise driftsmæssige og tekniske krav til affald og deponeringsanlæg foranstaltninger, procedurer og retningslinjer, der tager sigte på at forebygge eller i videst muligt omfang begrænse miljøbelastningen fra deponering af affald, herunder navnlig forureningen af overfladevand, grundvand, jord og luft, og belastningen af det globale miljø, herunder drivhuseffekten, samt eventuelle heraf følgende risici for menneskers sundhed under hele deponeringsanlæggets levetid.
Fastsætter mål, som medlemsstaterne skal opfylde.

Kilde: Revisionsretten.

Roller og ansvar

09 Kommissionens og medlemsstaternes roller og ansvar er beskrevet i [figur 7](#).

Figur 7 | Roller og ansvar

Kommissionen

GD ENV er ansvarligt for miljøpolitikken, som også omfatter affald. GD REGIO er ansvarligt for samhørighedspolitikken, hvorunder der ydes betydelig finansiering til medlemsstaternes gennemførelse af affaldsprojekter. GD ECFIN og SG RECOVER (en taskforce under Generalsekretariatet) er ansvarlige for gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Det Europæiske Miljøagentur (EEA) er et EU-agentur, der oplyser om Europas miljøtilstand, herunder med hensyn til affald. Det udsender rapporter og data, f.eks. om medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at nå affaldsmålene.

Medlemsstaterne

- Fastlægger den nationale politik vedrørende kommunalt affald. Gennemførelsen af politikken for affaldshåndtering (herunder indsamling, behandling og bortskaffelse af affald) uddelegeres generelt til regionale og/eller lokale myndigheder (dvs. kommuner).
- Udarbejder affaldshåndteringsplaner og affaldsforebyggelsesprogrammer.
- Fastlægger niveauet for offentlig støtte.
- Gennemfører nogle af EU-fondene (f.eks. dem under samhørighedspolitikken).

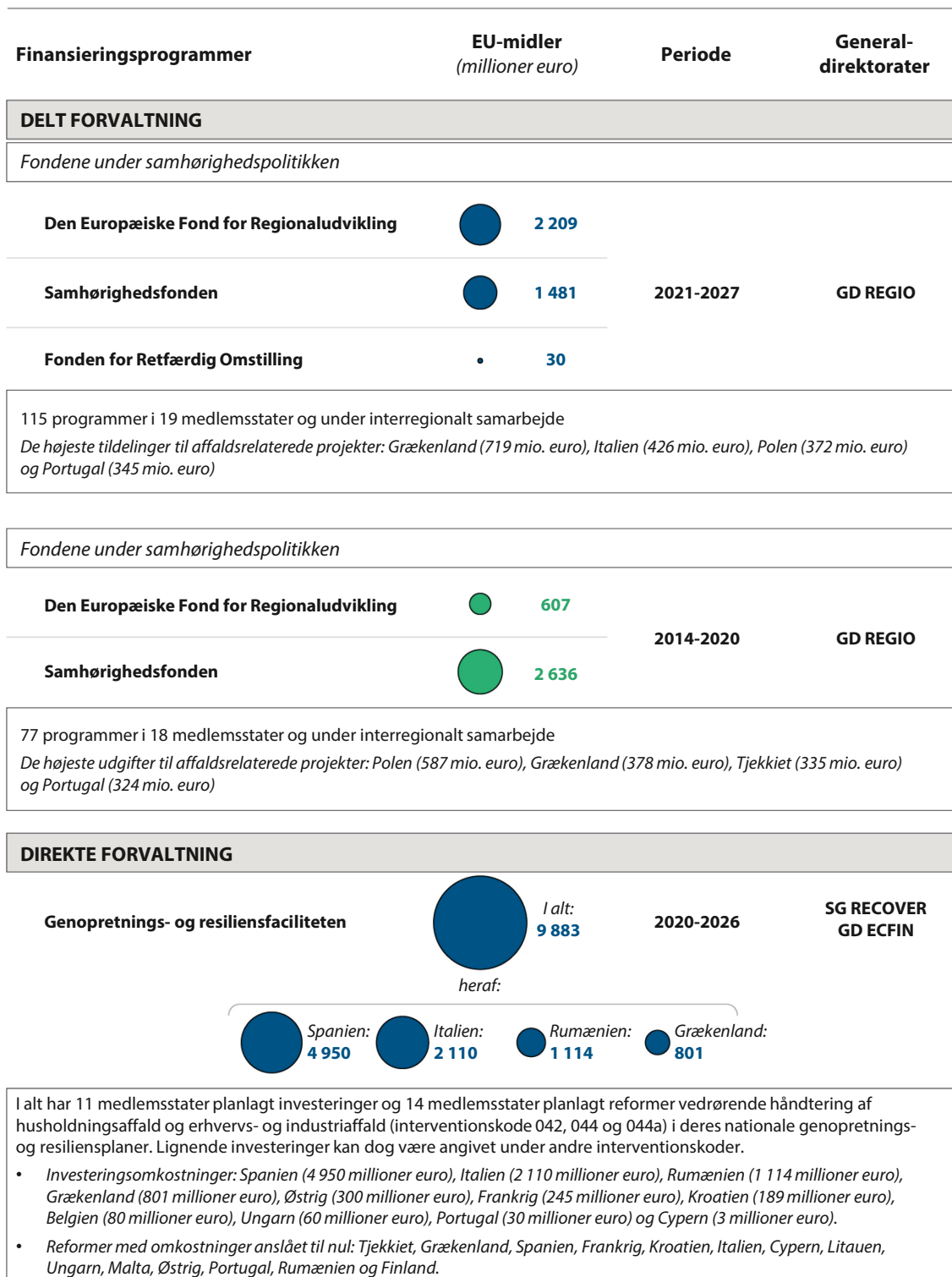
Kilde: Revisionsretten.

Hovedkilderne til EU-finansiering

10 Hovedkilderne til EU-finansiering af projekter vedrørende kommunalt affald er de fonde, der gennemføres under samhørighedspolitikken, og genopretnings- og resiliensfaciliteten ([figur 8](#)). De forvaltes af forskellige generaldirektorater (GD'er) i Kommissionen og efter forskellige forvaltningsmetoder.

Figur 8 | EU-finansieringsprogrammer - investeringer i håndtering af kommunalt affald

● tildelt ● anvendt

Kilde: Revisionsretten, baseret på [den åbne dataplatform for samhørighedsområdet](#) (opdatering af 5. april 2024 for perioden 2014-2020 og opdatering af 10. april 2025 for perioden 2021-2027) og Kommissionens databaser vedrørende genopretnings- og resiliensfaciliteten.

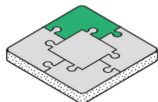
Revisionens omfang og revisionsmetoden

- 11** Med henblik på denne beretning vurderede vi de foranstaltninger, som Kommissionen og medlemsstaterne har truffet for at opfylde EU's målsætninger vedrørende kommunalt affald. Vi vurderede nærmere bestemt:
- om Kommissionens retlige initiativer og håndhævelsестiltag var hensigtsmæssige
 - om de fire medlemsstater, som vi undersøgte, havde gjort gode fremskridt med hensyn til at opfylde EU's affaldsmål og -målsætninger
 - om gennemførelsen af de EU-medfinansierede projekter var passende med hensyn til tid, omkostninger og kapacitet.
- 12** Vores revision omhandlede kommunalt affald som reguleret af affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet, deponeringsdirektivet og emballageforordningen. Vi analyserede ikke de strømme af kommunalt affald, som der ikke er fastsat mål for (f.eks. storskrald), og de affaldsstrømme, som er omfattet af andre retsakter (f.eks. affald af elektrisk og elektronisk udstyr og udrangerede køretøjer). Vores revision omfattede desuden ikke følgende to aspekter: i) import og eksport af affald og ii) pålideligheden af de affaldsdata, der indberettes til Eurostat. Vores revision dækkede perioden fra 2014 til udgangen af 2024.

13 Vi analyserede revisionsbevis fra en række forskellige kilder, jf. [figur 9](#).

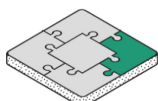
Figur 9 | Kilder til revisionsbevis

Dokumenter

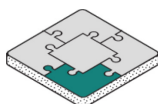
EU-politikdokumenter om affald, den lovgivningsmæssige ramme og national dokumentation om affald samt rapporter og undersøgelser offentliggjort af Det Europæiske Miljøagentur (EEA), forskningsorganer, sammenslutninger og akademikere.

Data

Data fra forskellige kilder, hovedsagelig fra Kommissionen, Eurostat, EEA, den åbne dataplatform for samhørighedsområdet og nationale myndigheder. Eksempelvis affaldsstatistikker indberettet af medlemsstaterne eller data vedrørende projekter.

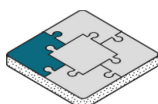
Revisionsbesøg i fire medlemsstater

I en stikprøve på fire medlemsstater (Grækenland, Polen, Portugal og Rumænien) undersøgte vi nationale affaldshåndteringsplaner, lovgivnings- og politikdokumenter, finansieringsstøtte, gennemførelsesplaner osv.

Vi foretog udvælgelsen skønsmæssigt fra populationen af medlemsstater, der var i risiko for ikke at opfylde EU-målene for kommunalt affald og emballageaffald. Ved vores udvælgelse tog vi hensyn til væsentlighed og geografisk dækning. Disse fire medlemsstaters udgifter udgør 47 % af de samlede udgifter til affaldsprojekter under samhørighedspolitikken i perioden 2014-2020.

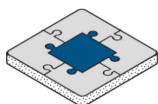
16 projekter

Vedrørende en stikprøve på 16 projekter (i de fire medlemsstater) undersøgte vi projektansøgninger, tilskudsgodkendelser, afslutningsrapporter om opførte anlæg, tilladelser, oplysningsaktiviteter og al den dokumentation, der var nødvendig for at vurdere overholdelsen af "forureneren betaler"-princippet i de undersøgte kommuner.

Vi udvalgte skønsmæssigt projekter, der i perioden 2014-2020 blev medfinansieret under samhørighedspolitikken i de fire medlemsstater. Vi foretog udvælgelsen fra populationen af projekter, som vi havde fået oplyst var operationelle. Vi udvalgte kun projekter, der havde modtaget over 1 million euro i EU-finansiering.

Interview

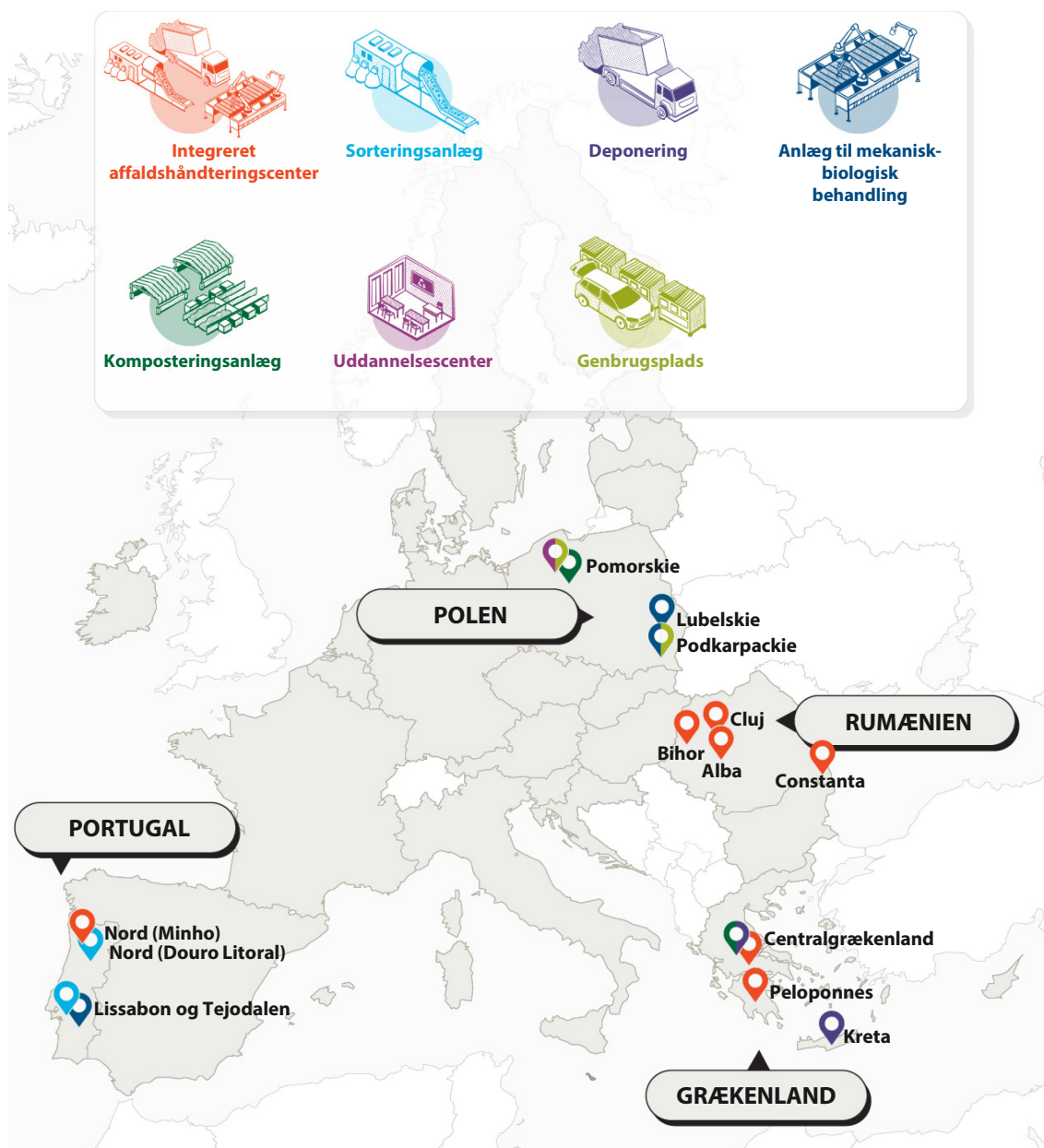

Interview med medarbejdere fra Kommissionens generaldirektorater og EEA samt repræsentanter for ministerier, nationale affaldsagenturer, modtagere af EU-midler og regionale og lokale myndigheder. Informationsmøder med myndigheder i to medlemsstater (Belgien og Italien). Interview med sammenslutninger, som arbejder med affaldsområdet på EU-plan og nationalt plan.

Kilde: Revisionsretten.

14 **Figur 10** viser de undersøgte projekters geografiske placering og de finansierede investeringstyper.

Figur 10 | De undersøgte projekters placering og type

Note: Integrerede affaldshåndteringscentre er deponeringsanlæg, sorteringsanlæg, anlæg til mekanisk-biologisk behandling og komposteringsanlæg.

Kilde: Revisionsretten.

- 15** Denne beretning indgår i en række af publikationer, som vi har offentliggjort om forskellige aspekter vedrørende affald og cirkularitet. Det er bl.a. [særberetning 16/2024](#) om den nye EU-indtægt baseret på ikkegenanvendt plastemballageaffald, [særberetning 17/2023](#) om cirkulær økonomi, [analyse 02/2023](#) om farligt affald og [analyse 04/2020](#) om plastaffald.
- 16** Vi valgte at foretage denne revision for at bidrage med værdifuld viden, som Kommissionen kan bruge, når den reviderer en række bestemte mål. I henhold til direktiverne (affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet og deponeringsdirektivet) og emballageforordningen er fristerne for Kommissionens revision 2024, 2028 og 2032, afhængigt af målene. Det revisionsarbejde, som Kommissionen skulle foretage i 2024 (vedrørende deponeringsmålet), var i gang på tidspunktet for udarbejdelsen af denne beretning.

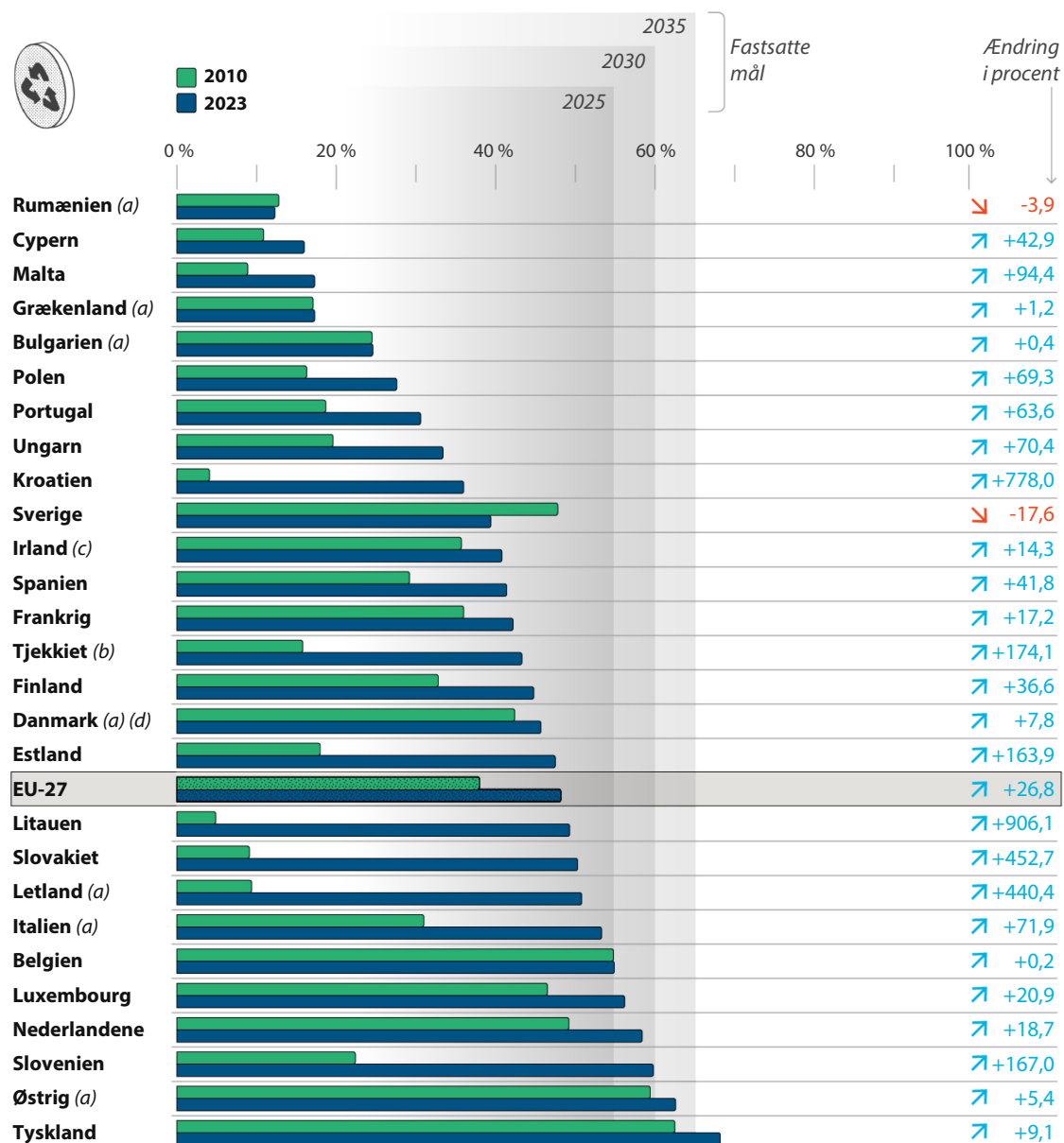
Bilag II - Medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde de tre hovedmål vedrørende kommunalt affald

01 Ved hjælp af Eurostats databaser analyserede vi medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde de tre hovedmål vedrørende kommunalt affald:

- "kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt", fra 2010 til 2023 (*figur 1*)
- "emballageaffald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt", fra 2010 til 2022 (*figur 2*)
- "deponeret kommunalt affald som % af den samlede mængde kommunalt affald produceret", fra 2010 til 2023 (*figur 3*).

Vi brugte de data, som medlemsstaterne frivilligt indberetter til Eurostat, da de giver mulighed for at se fremskridt over tid. Disse data kan adskille sig fra de data, som medlemsstaterne indberetter i henhold til Kommissionens relevante gennemførelsesafgørelser vedrørende genanvendelse af kommunalt affald og affaldsdeponering, og som Kommissionen bruger til at vurdere opfyldelsen af målene (*bilag III*).

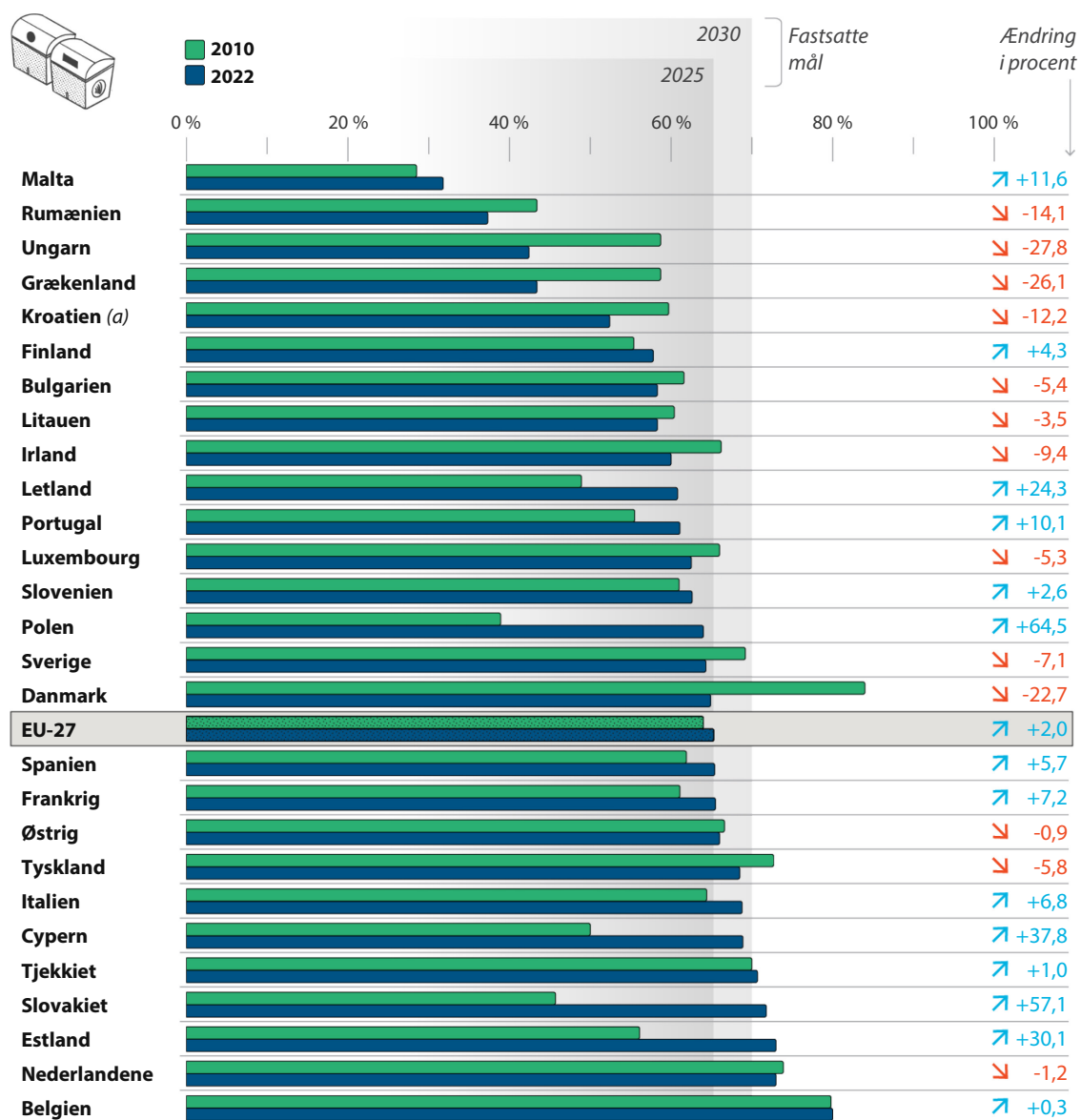
Figur 1 | Medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde målet for "kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt" fra 2010 til 2023

a: 2022-data, b: 2021-data, c: 2020-data, d: 2011-data

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [sdg_11_60](#), udtrykt den 2. oktober 2025.

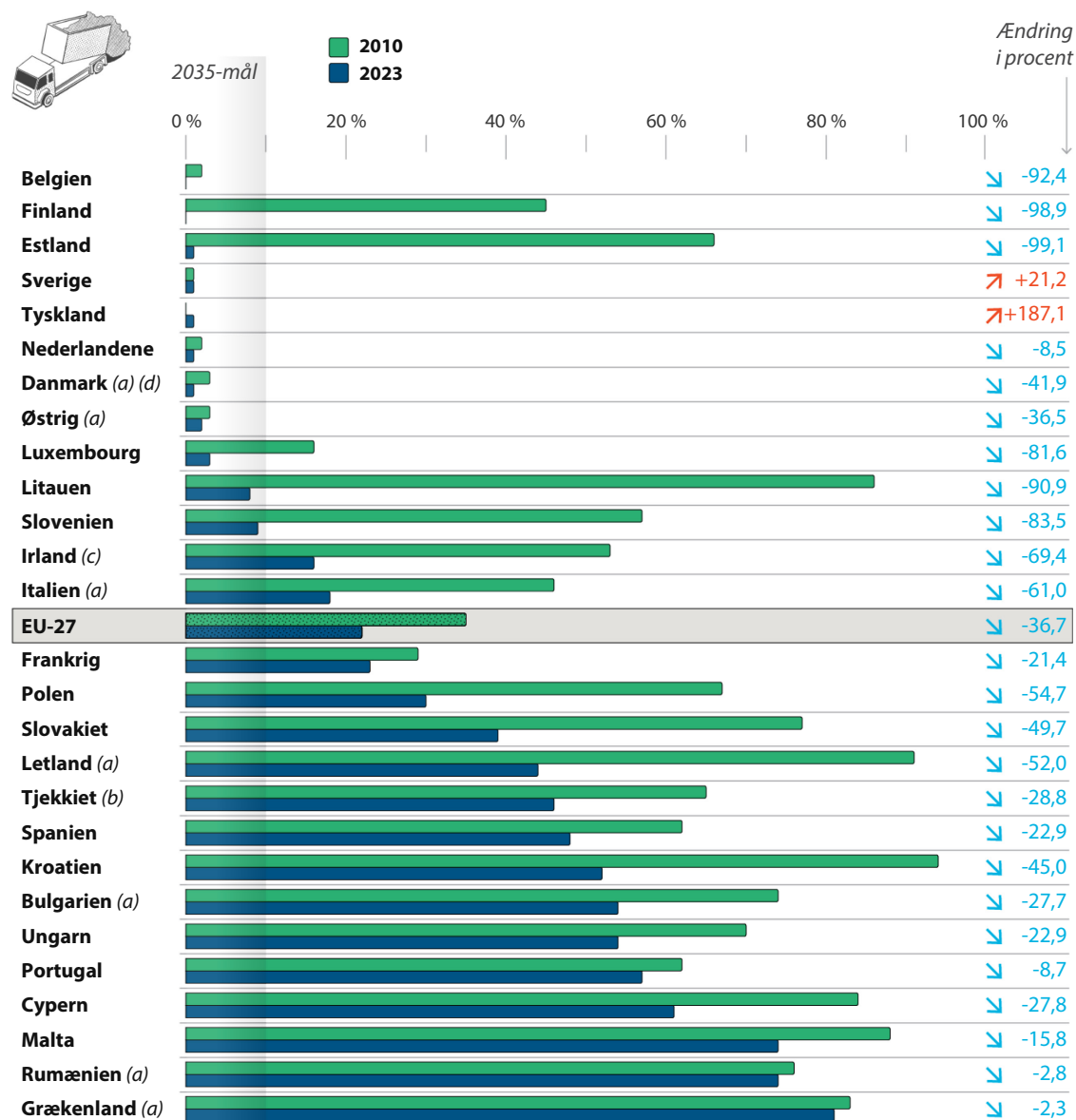
Figur 2 | Medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde målet for "genanvendt emballageaffald" fra 2010 til 2022

a: 2012-data

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [env_waspac](#), udtrykt den 2. oktober 2025.

Figur 3 | Medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at opfylde målet for "deponeret kommunalt affald som % af den samlede mængde kommunalt affald produceret", fra 2010 til 2023

a: 2022-data, b: 2021-data, c: 2020-data, d: 2011-data

Kilde: Revisionsretten, baseret på Eurostats datasæt [env_wasmun](#), udtrukket den 2. oktober 2025.

Bilag III - De affaldsrelaterede datas sammenlignelighed

- 01** Medlemsstaterne indberetter data i henhold til forskellige EU-retsakter. De relevante retsakter vedrørende de data, som vi henviser til i denne beretning, er [affaldsrammedirektivet](#), [emballagedirektivet](#), [deponeringsdirektivet](#) og Kommissionens relevante gennemførelsesafgørelser hertil¹ samt [forordningen om affaldsstatistik](#). Derudover har medlemsstaterne siden 1980'erne frivilligt indberettet data på grundlag af et fælles spørgeskema udarbejdet af Eurostat og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD). Det betyder, at der foreligger forskellige datasæt vedrørende indikatorer såsom produceret kommunalt affald, deponeret kommunalt affald og genanvendt kommunalt affald. Rapporteringen i henhold til affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet og deponeringsdirektivet skal foretages 18 måneder efter referenceåret, mens den frivillige rapportering foretages tidligere.
- 02** Den første faktor, der påvirker sammenligneligheden af medlemsstaternes rapporterede 2020-resultater vedrørende målet for "kommunalt affald forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt", er den fleksibilitet, medlemsstaterne havde til at vælge **beregningsmetode**. Medlemsstaterne kunne vælge mellem fire beregningsmetoder²:
- Metode 1: Genanvendelsesprocent for papir, metal, plast og glas fra husholdningsaffald. Tæller: genanvendt mængde papir, metal, plast og glas fra husholdningsaffald. Nævner: samlet produceret mængde af de samme kategorier af husholdningsaffald.
 - Metode 2: Genanvendelsesprocent for husholdningsaffald og lignende affald. Tæller: genanvendt mængde papir, metal, plast, glas og andre enkelttyper husholdningsaffald eller lignende affald fra andre kilder. Nævner: samlet produceret mængde af de samme kategorier af husholdningsaffald eller lignende affald.

¹ Kommissionens [gennemførelsesafgørelse \(EU\) 2019/1004](#) hvad angår genanvendelsesprocenten for kommunalt affald, Kommissionens [gennemførelsesafgørelse \(EU\) 2019/665](#) hvad angår genanvendelsesmålet for emballage og emballageaffald og Kommissionens [gennemførelsesafgørelse \(EU\) 2019/1885](#) hvad angår deponeringsmålet.

² [Afgørelse 2011/753/EU](#), bilag I.

- Metode 3: Genanvendelsesprocent for husholdningsaffald.
Tæller: genanvendt mængde husholdningsaffald.
Nævner: samlet mængde husholdningsaffald med undtagelse af bestemte affaldskategorier.
- Metode 4: Genanvendelsesprocent for kommunalt affald.
Tæller: genanvendt mængde kommunalt affald.
Nævner: produceret mængde kommunalt affald.

03 Den anden faktor, der svækker sammenligneligheden af genanvendelsesprocenterne, er manglen på en præcis **definition af kommunalt affald**. I en afgørelse fra 2011³ definerede Kommissionen kommunalt affald som husholdningsaffald plus lignende affald. Der opstod fortolkningsproblemer med hensyn til begrebet "lignende affald", dvs. hvad der skulle tages i betragtning ved beregningen af målopfyldelsen. Kommissionen anerkendte fortolkningsproblemerne i den konsekvensanalyse⁴, der ledsagede dens 2014-forslag til ændring af affaldsrammedirektivet, emballagedirektivet og deponeringsdirektivet. I 2019 præciserede Kommissionen⁵ begreberne.

04 Det er svært at kvantificere effekten af, at medlemsstaterne anvender forskellige fortolkninger af begrebet kommunalt affald, men Belgien udgør et eksempel på, at effekten kan være betydelig. Ifølge EEA⁶ var Belgiens rapportering indtil 2019 udelukkende baseret på husholdningsaffald. Fra 2020 har den også omfattet lignende affald fra virksomheder. Det betød, at indikatoren for produceret kommunalt affald pludselig steg med 76 %⁷.

³ Afgørelse 2011/753/EU.

⁴ SWD(2014) 207, afsnit 2.5.2.

⁵ Gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/1004.

⁶ "Waste management country profile with a focus on municipal and packaging waste - Belgium", EEA, marts 2025.

⁷ Eurostats datasæt [env_wasmun](#), data udtrukket den 2. april 2025.

- 05** Den tredje faktor, der påvirker sammenligneligheden af de data, der er indberettet med henblik på at måle opfyldelsen af genanvendelsesmålene for 2025, er "**beregningspunktet**". I henhold til 2018-direktiverne tæller affald som genanvendt, når det bringes ind i genanvendelsesprocessen, ikke når det forlader sorteringsprocessen, hvilket var tilfældet tidligere. Medlemsstaterne kan dog gøre brug af en undtagelse og fortsætte med at basere deres rapportering på vægten ved afslutningen af sorteringsprocessen, forudsat at affaldet efterfølgende genanvendes, og at vægten af materialer eller stoffer, der fjernes ved operationer forud for genanvendelsesprocessen, trækkes fra.
- 06** Dette fradrag kan medlemsstaterne beregne ved at anvende gennemsnitlige tabsandele til at vurdere vægten af materialer eller stoffer, der fjernes efter sorteringen, men før genanvendelsen. Gennemsnitlige tabsandele må kun anvendes i tilfælde, hvor der ikke kan opnås pålidelige data, og de skal beregnes efter regler, som Kommissionen fastsætter i en delegeret retsakt. Affaldsrammedirektivet fra 2018 fastsatte, at Kommissionen senest den 31. marts 2019 skulle vedtage en delegeret retsakt om gennemsnitlige tabsandele, men denne retsakt er endnu ikke vedtaget. I vores [særberetning](#) fra 2024 om de nye EU-indtægter baseret på ikkegenanvendt plastemballageaffald konstaterede vi, at den udbredte praksis med at måle den mængde affald, der forlader sorteringsprocessen - denne praksis anvendes af de fleste medlemsstater - og manglen på klare EU-regler om gennemsnitlige tabsandele svækker sammenligneligheden og pålideligheden af medlemsstaternes skøn over de genanvendte mængder.
- 07** Ved anvendelse af det nye "beregningsspunkt" falder genanvendelsesprocenten. I den konsekvensanalyse, der ledsager Kommissionens forslag til emballageforordningen, anslås det, at anvendelsen af den nye metode vil få de indberettede genanvendelsesprocenter til at falde med 5-20 %.

Bilag IV - EU-retsgrundlagets foranstaltninger vedrørende affaldsproduktion og særsilt affaldsindsamling

- 01** Forskellige retsakter har indført foranstaltninger vedrørende affaldsforebyggelse, begrænsning af affaldsproduktionen eller mindskelse af miljøpåvirkningen fra affald. De er opført i [tabel 1](#).

Tabel 1 | EU-retsgrundlagets foranstaltninger vedrørende affaldsforebyggelse, begrænsning af affaldsproduktionen eller mindskelse af miljøpåvirkningen fra affald

Retsgrundlag	Foranstaltninger
Restriktioner for brugen af letvægtsposer Direktiv (EU) 2015/720	— Senest i december 2018 forbud mod gratis letvægtsposer og/eller — loft over det årlige forbrug på 90 letvægtsposer pr. person senest i december 2019 og 40 letvægtsposer pr. person senest i december 2025.
Reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning Direktiv (EU) 2019/904	— Senest i 2021 forbud mod i) følgende plastprodukter: vatpinde, bestik, tallerkener, sugerør, rørepinde til drikkevarer og ballonstænger af plast, ii) produkter af oxo-nedbrydelig plast og iii) fødevarer- og drikkevarer beholdere af ekspanderet polystyren. — Fra 1. juli 2024: Krav om fastgjorte låg på drikkevarer beholdere med en kapacitet på op til tre liter. — Senest i 2026 en målelig kvantitativ reduktion i forhold til 2022 i forbruget af drikkevarer- og fødevarer beholdere.
Emballage og emballageaffald Forordning (EU) 2025/40	— Mål for reduktion af emballageaffald pr. indbygger: 5 % senest i 2030, 10 % senest i 2035 og 15 % senest i 2040. — Fra januar 2030 forbud mod visse engangsplastemballageformater, f.eks. formater anvendt til friske frugter og grøntsager, miniaturetoiletartikler til hoteller og enkeltportioner af smagspræparater (f.eks. saucer, fløde, sukker). Krav om genanvendt indhold i emballage, gældende fra 2030: — 30 % for kontaktfølsom emballage fremstillet af polyethylenterephthalat (PET), undtagen engangsplastflasker til drikkevarer — 10 % for kontaktfølsom emballage fremstillet af andre plastmaterialer end PET, undtagen engangsplastflasker til drikkevarer — 30 % for engangsplastflasker til drikkevarer — 35 % for anden plastemballage. Senest i 2030 bør mindst 10 % af alle drikkevarer og takeaway-fødevarer sælges i genbrugsemballage. Senest i 2030 bør al emballage kunne genanvendes.

- 02** Forskellige retsakter har indført foranstaltninger med henblik på at fremme særskilt indsamling af affald. De er opført i [tabel 2](#).

Tabel 2 | EU-retsgrundlagets foranstaltninger vedrørende særskilt indsamling

Retsgrundlag	Foranstaltninger
Reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning Direktiv (EU) 2019/904	— Senest i 2025: særskilt indsamling af 77 % af alle plastflasker. — Senest i 2029: særskilt indsamling af 90 % af alle plastflasker.
Emballage og emballageaffald Forordning (EU) 2025/40	— Senest i 2029: særskilt indsamling af 90 % af engangsplastflasker til drikkevarer og drikkevarebeholdere af metal (returpantordninger gøres obligatoriske).

Bilag V - Nyttiggjorte genanvendelige materialer og deres salgspriser

- 01** Affaldshåndteringscentre skal sortere og behandle affald for at reducere den mængde affald, der deponeres, kanalisere økonomisk værdifulde materialer tilbage til økonomien (cirkularitet) og reducere omkostningerne til bortskaffelse af affald ved at sælge genanvendelige materialer.
- 02** Outputtet af genanvendelige materialer afhænger af affaldstypen.
- Anlæg til mekanisk-biologisk behandling af blandet affald har generelt et lavt output - i vores stikprøve lå det på under 6 % (i de projekter, vi fik oplysninger fra). Outputtet forventes at stige, fordi en vigtig fraktion af kommunalt affald - bioaffald - siden udgangen af 2023 har skullet frasorteres og genanvendes ved kilden eller indsamles særskilt.
 - Anlæg til sortering af særskilt indsamlet affald har et højere output - i vores stikprøve lå det på mellem 20 % og 75 % (i de projekter, vi fik oplysninger fra). Indsamlet affald af bedre kvalitet giver større output. Affald kan f.eks. blive forurenet, hvis husholdningerne bryder reglerne og eksempelvis lægger blandet affald i papircontainere.
- 03** Operatørerne fik forskellige priser for forskellige genanvendelige materialer (i de projekter, vi fik oplysninger fra).
- For bestemte materialer såsom aluminium og polyethylenterephthalat (PET) fik anlægsoperatørerne høje priser fra genvindingsvirksomheder (f.eks. over 1 000 euro pr. ton aluminium).
 - Priserne for andre materialer, f.eks. glas og undertiden papir, var derimod lave eller endda tæt på nul, og de lå ofte under EU-gennemsnittet (jf. Eurostats prisdata¹). Eurostat påpeger, at glas er et tungt og billigt materiale, og at transportomkostningerne udgør en betydelig del af de samlede omkostninger ved handel med affaldsglas.
 - Operatørerne bemærkede desuden, at det var vanskeligt at sælge plastfolie. Genvindingsvirksomheder krævede undertiden betaling for at modtage den, og nogle operatører betalte cementfabrikker for at anvende den som brændsel.

¹ Eurostat, "Recycling - secondary material price indicator".

Bilag VI - Finansiering under samhørighedspolitikken

01 Medlemsstaterne rapporterer om deres anvendelse af samhørighedsmidler ved hjælp af foruddefinerede interventionskoder. Med hensyn til håndtering af kommunalt affald vedrører de relevante koder de nedre og de øvre trin i affaldshierarkiet:

- De nedre trin: for perioden 2014-2020 deponering, forbrænding og mekanisk-biologisk behandling (kode 018), og for perioden 2021-2027 behandling af restaffald og undtagelsesvis deponering (kode 068 og 183).
- De øvre trin: for perioden 2014-2020 nedbringelses-, sorterings- og genanvendelsesforanstaltninger (kode 017), og for perioden 2021-2027 forebyggelses-, nedbringelses-, sorterings-, genbrugs- og genanvendelsesforanstaltninger (kode 067).

02 Tildelingen af samhørighedsmidler til den øvre og den nedre del af affaldshierarkiet i perioderne 2014-2020 og 2021-2027 er vist i [tabel 1](#). Vi angiver tal for hele EU og for de fire medlemsstater, som vi reviderede.

Tabel 1 | Andel af samhørighedsmidler tildelt de øvre og de nedre trin i affaldshierarkiet (pr. udgangen af 2023) (i %)

Medlemsstat	Nedre trin i affaldshierarkiet		Øvre trin i affaldshierarkiet	
	2014-2020	2021-2027	2014-2020	2021-2027
EU	40 %	20 %	59 %	80 %
Grækenland	79 %	71 %	21 %	29 %
Polen	63 %	1 %	37 %	99 %
Portugal	46 %	0 %	54 %	100 %
Rumænien	56 %	0 %	44 %	100 %

Kilde: Revisionsretten, baseret på [den åbne dataplatform for samhørighedsområdet](#) (opdatering af 5. april 2024 for perioden 2014-2020 og opdatering af 10. april 2025 for perioden 2021-2027).

03 Tabel 2 indeholder data, der viser absorptionen af samhørighedsmidlerne for perioden 2014-2020. For perioden 2021-2027 kan der endnu ikke fremlægges meningsfulde data, da gennemførelsen begyndte sent og går langsomt.

**Tabel 2 | Absorption af samhørighedsmidlerne (for perioden 2014-2020)
pr. udgangen af 2023 (beløb i millioner euro)**

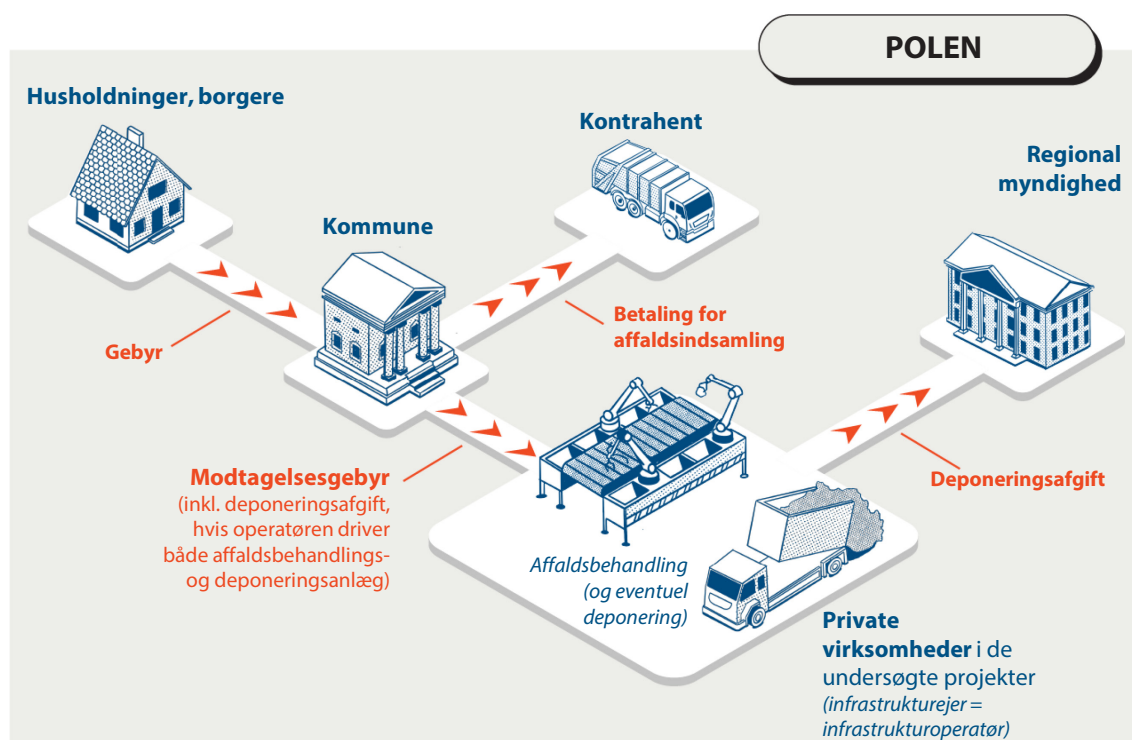
Medlemsstat	Oprindelig planlagt (1)	Endelig planlagt (2)	Anvendt beløb (3)	Absorption (3)/(2)
Nedre trin i affaldshierarkiet				
EU	2 775	1 514	1 326	88 %
Grækenland	593	317	299	94 %
Polen	628	109	368	336 %
Portugal	190	145	148	102 %
Rumænien	248	248	101	41 %
Øvre trin i affaldshierarkiet				
EU	2 123	2 041	1 917	94 %
Grækenland	148	178	79	44 %
Polen	637	368	219	60 %
Portugal	123	165	176	107 %
Rumænien	70	70	79	113 %

Kilde: Revisionsretten, baseret på [den åbne dataplatform for samhørighedsområdet](#) (opdatering af 5. april 2024 for perioden 2014-2020 og opdatering af 10. april 2025 for perioden 2021-2027).

Bilag VII - Affaldshåndtering: de vigtigste interessenter og finansielle strømme

Figur 1, figur 2 og figur 3 viser de vigtigste interessenter og finansielle strømme i forbindelse med affaldshåndtering i Polen, Portugal og Rumænien.

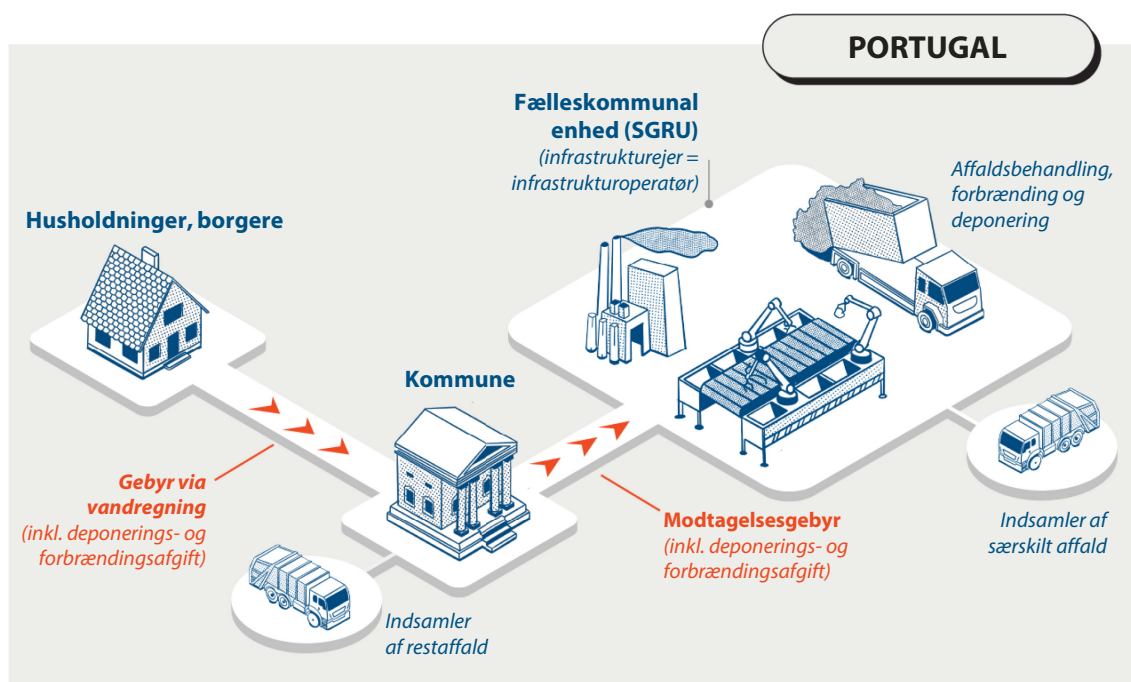
Figur 1 | Polen- de vigtigste interessenter og finansielle strømme i forbindelse med håndtering af kommunalt affald

Note: I de undersøgte projekter var de virksomheder, der ejede og drev infrastrukturen, fuldt ud ejet af den relevante kommune.

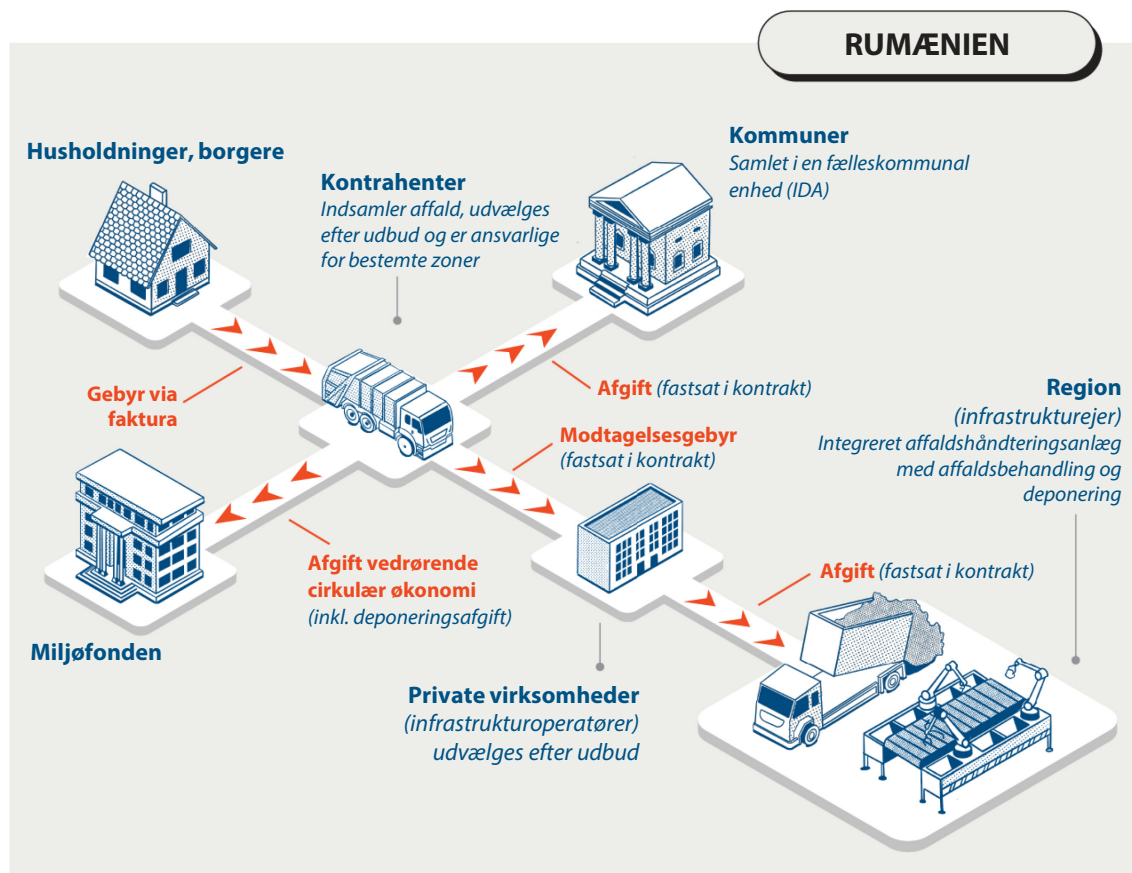
Kilde: Revisionsretten.

Figur 2 | Portugal- de vigtigste interessenter og finansielle strømme i forbindelse med håndtering af kommunalt affald

Kilde: Revisionsretten.

Figur 3 | Rumænien - de vigtigste interessenter og finansielle strømme i forbindelse med håndtering af kommunalt affald

Kilde: Revisionsretten.

Forkortelser

EEA	Det Europæiske Miljøagentur
BNP	Bruttonationalprodukt
PET	Polyethylenterephthalat

Glossar

Behandling (af affald)	Forarbejdning, der ændrer affalds fysiske, kemiske eller biologiske sammensætning forud for nyttiggørelse eller bortskaffelse.
Cirkulær økonomi	Økonomisk system baseret på genbrug, deling, reparation, renovering, genfremstilling og genanvendelse af materialer med henblik på at minimere ressourceforbrug, affald og emissioner.
Det europæiske semester	Årlig cyklus, som danner ramme om koordineringen af de økonomiske politikker i EU-medlemsstaterne og overvågningen af fremskridt.
Forberedelse til genbrug	Kontrol, rengøring eller reparation af produkter eller komponenter, der er blevet til affald, således at de kan genbruges uden anden forbehandling.
Forureneren betaler-princippet	Princip om, at de, der forurener eller forventes at forurene, bærer omkostningerne til de foranstaltninger, der træffes for at forhindre, kontrollere og afhjælpe forureningen.
Genanvendelse	Omforarbejdning af affaldsmaterialer til produkter, materialer eller stoffer, der kan bruges til det oprindelige formål eller til andre formål.
Genopretnings- og resiliensfaciliteten	EU-mekanisme for finansiel støtte, som skal afbøde de økonomiske og sociale konsekvenser af covid-19-pandemien og stimulere genopretningen samt tackle de udfordringer, der følger med en grønnere og mere digital fremtid.
Genopretnings- og resiliensplan	Dokument, som fastsætter en medlemsstats planlagte reformer og investeringer under genopretnings- og resiliensfaciliteten.
Mekanisk-biologisk behandling	Sortering af blandet affald efterfulgt af anaerob nedbrydning eller kompostering af det resterende bionedbrydelige materiale.
Mindre udviklet region	EU-region, hvor BNP pr. indbygger er lavere end 75 % af BNP i EU som helhed.
Nyttiggørelse	Behandling, som resulterer i, at affald kan erstatte andre materialer, eller at affald forberedes med henblik på at opfylde en bestemt funktion i et affaldsanlæg eller i samfundet generelt.
"Pay as you throw"-ordning	Ordning, hvor affaldsproducenter betaler et gebyr beregnet efter den faktiske mængde produceret affald målt i volumen eller vægt.
Program (under samhørighedspolitikken)	Ramme for gennemførelse af EU-finansierede samhørighedsprojekter i overensstemmelse med de prioriteter og mål, der er fastsat i en partnerskabsaftale mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat.
Økonomiske instrumenter	Skattemæssige eller andre finansielle instrumenter, som anvendes for at tilskynde til eller modvirke bestemte slags adfærd, f.eks. deponeringsafgifter eller returpantordninger.

Kommissionens svar

<https://www.eca.europa.eu/da/publications/SR-2025-23>

Tidslinje

<https://www.eca.europa.eu/da/publications/sr-2025-23>

Revisionsholdet

Revisionsrettens særberetninger præsenterer resultaterne af dens revisioner vedrørende EU-politikker og -programmer eller forvaltningsspørgsmål i forbindelse med specifikke budgetområder. Med henblik på at opnå maksimal effekt udvælger og udformer Revisionsretten sine revisionsopgaver under hensyntagen til de risici, der knytter sig til forvaltningens resultatopnåelse eller regeloveryholdelsen, de pågældende indtægters eller udgifters omfang, den fremtidige udvikling samt den politiske og offentlige interesse.

Denne forvaltningsrevision blev udført af Revisionsafdeling II - Investering i samhørighed, vækst og inklusion, der ledes af Annemie Turtelboom, medlem af Revisionsretten. Revisionsarbejdet blev ledet af Stef Blok, medlem af Revisionsretten, med støtte fra kabinetschef Johan Adriaan Lok, attaché Laurence Sz wajkajzer, ledende administrator Marion Colonerus, opgaveansvarlig Chrysoula Latopoulou, viceopgaveansvarlig Katarzyna Solarek og revisorerne Juan Antonio Vazquez Rivera, Alfredo Ladeira, Marilena Elena Friguras og Amelia Padurariu. Alexandra-Elena Mazilu ydede grafisk støtte.

Fra venstre til højre: Juan Antonio Vazquez Rivera, Laurence Sz wajkajzer, Stef Blok, Johan Adriaan Lok, Marion Colonerus, Marilena Elena Friguras.

MEDDELELSE OM OPHAVSRET

© Den Europæiske Union, 2025

Den Europæiske Revisionsrets politik for videreanvendelse er fastsat i [Revisionsrettens afgørelse nr. 6-2019](#) om den åbne datapolitik og videreanvendelse af dokumenter.

Medmindre andet er oplyst (f.eks. i individuelle meddelelser om ophavsret), er det af Revisionsrettens indhold, der ejes af EU, licenseret i henhold til [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Det betyder, at videreanvendelse generelt er tilladt med korrekt angivelse af kilde og ændringer. Ved videreanvendelse af Revisionsrettens indhold må den oprindelige betydning eller det oprindelige budskab ikke fordrejes. Revisionsretten er ikke ansvarlig for eventuelle konsekvenser af videreanvendelsen.

Yderligere tilladelse skal indhentes, hvis specifikt indhold afbilder identificerbare privatpersoner, f.eks. på billeder af ansatte i Revisionsretten, eller omfatter tredjeparts værker.

Hvis en sådan tilladelse opnås, erstatter denne tilladelse ovenstående generelle tilladelse, og den skal klart anføre eventuelle begrænsninger i anvendelsen.

Tilladelse til at anvende eller gengive indhold, der ikke ejes af EU, skal eventuelt indhentes direkte hos indehaveren af ophavsretten.

Software og dokumenter, der er omfattet af industriel ejendomsret såsom patenter, varemærker, registrerede design, logoer og navne, er ikke omfattet af Revisionsrettens videreanvendelsespolitik.

EU-institutionernes websteder på europa.eu-domænet har links til websteder uden for europa.eu-domænet. Da Revisionsretten ikke har kontrol over disse websteder, anbefales det at gennemse deres privatlivspolitik og ophavsretspolitik.

Anvendelse af Revisionsrettens logo

Revisionsrettens logo må ikke anvendes uden Revisionsrettens forudgående samtykke.

HTML	ISBN 978-92-849-5810-8	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/5675275	QJ-01-25-053-DA-Q
PDF	ISBN 978-92-849-5811-5	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/1445055	QJ-01-25-053-DA-N

HVORDAN DER HENVISES TIL DENNE PUBLIKATION

Den Europæiske Revisionsret, [særberetning 23/2025](#) "Håndtering af kommunalt affald - Trods gradvis forbedring er der stadig udfordringer for EU's fremskridt mod cirkularitet", Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2025.

Målet for EU's affaldspolitik er omstilling til en cirkulær økonomi. Vi konkluderer, at EU har skærpet de retlige krav vedrørende kommunalt affald. Der er fastsat mål for, hvor meget affald der skal forberedes til genbrug eller genanvendes, og der er fastsat grænser for, hvor meget affald der må deponeres. Mange medlemsstater har dog finansielle begrænsninger, planlægningsvagheder og problemer med at gennemføre deres affaldshåndteringsplaner, bl.a. ved at anlægge ny infrastruktur. Graden af særskilt affaldsindsamling er fortsat meget lav, og de affaldsgebyrer, som borgerne betaler, dækker ikke alle affaldshåndteringsomkostningerne. Vi anbefaler, at Kommissionen adresserer udfordringer på genanvendelsesmarkedet (for at gøre cirkulære praksis mere rentable), gør bedre brug af overvågnings- og håndhævelsesværktøjer og vurderer gennemførligheden af at harmonisere deponerings- og forbrændingsafgifterne.

Særberetning fra Revisionsretten udarbejdet i medfør af artikel 287, stk. 4, andet afsnit, TEUF.

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Den Europæiske Unions
Publikationskontor

DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tlf. +352 4398 – 1

Kontakt: eca.europa.eu/da/contact
Websted: eca.europa.eu
Sociale medier: @EUauditors